

KRUPAVIČIUS - KULTŪRININKAS

Jo aštuoniasdešimt metų sukakties proga

KUN. VYTAUTAS BAGDANAVIČIUS, MIC

Norint suvokti, kas yra kultūrininkas, galima eiti dviem keliais. Lengviausia yra suvokti kultūrininką tokiu žmogumi, kuris vertina ar brangina gyvenime esančias kultūrinės formas ir veikia, kad jos būtų išlaikytos. Bet yra ir kitas kultūrininko tipas, būtent toks, kuris yra gana kritiškas esamų formų atžvilgiu ir drąsiau atstovauja idėjas, kurios gyvenimui įveda naujas formas.

Šie du kultūrininko suvokimo keliai kyla mums prieš akis, kai norime suvokti Mykolo Krupavičiaus vaidmenį, kaip kultūrininko. Jam greičiau tinka antrasis kultūrininko suvokimo kelias. Jis yra žmogus, kuris turi idėją ir taip ją myli, kad visomis jėgomis stengiasi ją įgyvendinti. Krupavičius nesidavė suviliojamas išoriniais kultūrinio gyvenimo blizgučiais, bet, giliai įsisąmoninęs visuomeninio - ekonominio teisingumo idėją, nesivaržė suvokti konfliktą su nusistovėjusiomis gyvenimo formomis.

Taigi, Krupavičiaus santykis su kultūra eina per idėją. Jis giliai pasisavina Leono XIII socialines idėjas iki tokio laipsnio, kad imasi jų įgyvendinimo, ne vien jas skelbdamas kitiems, bet ir tiesioginiu veikimu jas įvesdamas socialinėse tikrovėse. Krupavičius yra idėjos žmogus, tačiau nepasilekęs vien idėjinėje srityje. Jo negalima laikyti teorinio palinkimo žmogumi, būtent tokiu, kuriame pats idėjų pažinimas, jų derinimas, jų analizavimas sudaro gyvenimo turinį. Krupavičiui vien suvokimas tiesos, be jos skelbimo kitiems ir be jos įgyvendinimo, nėra pakankamas uždavinys.

Visuose Krupavičiaus pasireiškimuose, tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje, yra žymu tam tikras nekantrumas savo idėjomis įgyvendinti. Toks nekantrumas jis yra dirbdamas prie žemės reformos, kaip ir kovodamas už Lietuvos laisvę ar rūpindamasis lietuvių išlaikymu išeivijoje. Visoks atidėliojantis delsimas, laukimas, ar sprendimas, pilnai neatsiekia tikslų, yra iš esmės Krupavičiui svetimas.

Dėl tos priežasties, idėja, vadovaujanti Krupavičiui, darosi reali jėga gyvenime. Jis yra jai ištikimas iki galo. Niekas nesu-

gebės atitraukti Krupavičiaus nuo kurios krypties, iki jis pats šio pakeitimo nesugebės pateisinti savo principais. Dėl to jis yra labiausiai svetimas tokiam principiškumui, ar idealizmui, kuris, jei taip galima išsireikšti, ateina iš šalies, kuris kyla iš žmogaus silpnųjų, konvencionalumų, papročių ar įvairių inertiųjų jėgų. Savo knygoje "Kunigas Dievo ir žmonių tarnyboje" apie šitokio gyvenimo pavojų jis rašo: "Kiek šiandien rasime asmenų, akiai pažabotų kito asmens pažiūrų apinasriu ir vedančių ne savo asmeninį, bet svetimą, primestą iš šalies, gyvenimą!" (231—2 psl.)

Joki asmeniniai ryšiai neprivers Krupavičių atsakyti savo linijos. Dėl to, iš šalies žiūrint, Krupavičius atrodo kietas ir sunkus. Tačiau ne šiame kietume reikia ieškoti tikrosios Krupavičiaus sielos. Jeigu mes iš tikrųjų norėtume žinoti, kas pasakino Krupavičių persiimti Leono XIII mokslais, tai buvo jo meilė žmogui. Žmogus, kurį jis mylėjo, buvo labiausiai apleistas, beturtis, ekonomiškai, kultūriškai ir politiškai išnaudojamas Lietuvos žmogus. Šį žmogų Krupavičius pamilo, kaip pats save.

Kalbant apie Krupavičių, kaip idėjų įgyvendintoją, tenka sustoti prie tos kultūrinės priemonės, kuria jis labiausiai naudojo savo idealų realizavimui. Ta priemonė yra ne kas kita, o iškalba. Krupavičių tenka laikyti vienu iš didžiųjų iškalbos menininkų. Kas nėra žavėjasis Krupavičiaus sugebėjimu valdyti dideles auditorijas savo galingu žodžiu, ar jo iškalbos spontaniškumu diskusijose? Krupavičius yra iškalbos menininkas, ne tik kaip pasaulietiškas kalbėtojas, bet ir kaip pamokslininkas.

Krupavičius — kalbėtojas

"Savo plačioje knygoje — "Kunigas Dievo ir žmonių tarnyboje" Jis gerą trečdali skiria skyriui: Kunigas sakykloje. Ir tas jo dėmesys iškalbai nėra atsitiktinis. Šioje savo studijoje Krupavičius pateikia labai vertingos medžiagos pamokslininkavimo problemai šiandieninėje Bažnyčioje. Šalia to, mes joje randame daug medžiagos suprasti pačiam Krupavičiui, kaip pamokslininkui. Kai sakome, kad Krupavičius yra pamokslininkas, tai nereiškia jo supratimą, kaip paskaitininko. Kas yra pamokslininkas, Krupavičius aptaria šiais Prohaškos žodžiais: "Pamokslininko siela pamokslu metu turi kurti ir tą kūrybą pamokslininkas turi pats atjausti. Kas rečtuoja, skaito ar dirsdioja į rankraštį, nėra pamokslininkas". (235 psl.)

Krupavičius, mokydamas pamokslininkavimo, kelia reikalą rimtai, visą savaitę ruošis pamokslui. Tačiau paties pamokslu metu, jis skatina pamokslininką labiau vertinti savo klausytoją, negu savo rankraštį. Štai kaip jis pats aptaria savo santykį su klausytoju: "Kal-



Jubiliejinis sveikinimas

Nuotrauka Walter H. King

buos su tavim, brangus brolau, ne tik čia, prie rašomojo stalo, rengdamas savo pamokslą, bet ir jį sakdamas. Kalbu. Kalbu".

Krupavičius konstatuoja mūsų laikų pamokslų sumenkėjimą. "Jei norime būti patys sau atviri, nesvyruodami turime prisipažinti, kad mūsų laikų pamokslai, senesniųjų laikų

pamokslų atžvilgiu, yra tik vaizdo tarsi. (236 psl.) Iš tikrųjų, šiais laikais mes esame pasidarę blogi gyvo žodžio klausytojai. Ta žodžio mechanika, kurią mes vadiname raštu, daugeliu atvejų yra užmušusi gyvo žodžio vietą. Krupavičius mato šią gyvo žodžio krizę ir dėl to klausia: "Kiek šiandien-

nės sąlygose ir galimybėse per teikti dvasines ir kultūrinės vertybes gyvas žodis sugeba būti sėkmingu įrankiu skelbti tiesą, ir raginti veikti?" (253 psl.)

Ir mes dažnai sakome, kad nemėgstame retorikos. Mes esame pasidarę pamokslų skaitytojai. (Nukelta į 2 psl.)

BUVAU NUSTEBINTAS MŪSŲ DAINŲ GYVUMU

Kompozitorius Darius Lapinskas apie savo koncertų programą ir dabarties muziką apskritai.

Darius Lapinskas, jaunas lietuvis kompozitorius ir Stuttgarto operos asistuojantis dirigentas, diriguos savo kūrinių koncertus New Yorke ir Chicagoje. New Yorke koncertas, ruošiamas New Yorko ateitininkų, įvyks spalio 10 d., 4 val. popiet, Brooklyno kolegijos Walt Whitman auditorijoje. Chicagoje koncertas įvyks spalio 24 d.,

IZIDORIUS VASYLIONAS

3 val. popiet, Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje ir yra ruošiamas "Margučio" radijo programos vadovybės.

Prieš keletą dienų aplankiau kompozitorių jo bute, o jis mielai sutiko pasidalinti įspūdžiais

apie artėjančių koncertų programą ir pakalbėti aplamai apie savo kūrybą.

— Mielas kompozitoriau, bežiūrint į Jūsų koncertų programą ir išgirdus ištraukas iš kai kurių veikalų, aš manau nesuklysiu, pasakydamas, kad lietuvių folkloras turi daug įtakos Jūsų kūrybai?

— Taip. Tai yra labai svarbus elementas mano kūryboje. Šiandieniniame muzikos pasaulyje, kuriame vyrauja didelė stilių suirutė, kuriame lengviau atskirti stilių kryptis, negu pačius kompozitorius, folkloras įgalina kompozitorių sukurti ką nors savito be blaškymosi į ekstremines elektroninės muzikos ar "musicque concrete" sferas. Mes galime išmokyti kompozicijos techniką, bestudijuodami praeities muziką, tačiau jokia technika nepadės nieko kompozitoriui, jeigu jis neturės naujų idėjų. O koks neišsemiamas muzikos idėjų lobynas yra mūsų folkloras, gali pasakyti tik tas, kuris kartą atskleidė ir atidžiai pasižiūrėjo į vieną mūsų liaudies dainų rinkinį.

— Išgirdus Jūsų prisirišimą prie mūsų folkloro, manau, jog būtų įdomu smulkiau panagrinėti pirmąjį Jūsų koncerto programos dalyką "Mergaitės dalia" — lietuvių liaudies dainų ciklą mezzo sopranui ir orkestrui.

— Aš jau seniai norėjau sukurti dainų ciklą, pasinaudodamas lietuvių liaudies melodijomis. (Nukelta į 5 psl.)



Kompozitorius Darius Lapinskas prie romantiškosios Nekaro upės, senajame universitetiniame Tuebingeno mieste, Vokietijoje.

Kertinė Parastė

BAIKIM STATYTI DIDĮJĮ KULTŪROS PAMINKLĄ

Lituanistinė Enciklopedija anglų kalba

Ar išgirdome? Ar įsidėmėjome Lietuvių Enciklopedijos leidyklos kreipimąsi į lietuvių visuomenę, kviečiant tautos būdų anglų kalba praverti duris į didingą Lietuvos praeitį, į josios milžinišką reikšmę tarptautinės politikos raidoje, kada Lietuva XIII-me amžiuje užsklendė mongolams kelią į Vakarų Europą ir vokiečiams į Rytų Europą. Mūsų dabar pareiga pasauliui parodyti tūkstantmetę lietuvių kultūrą, jam atidengti šimtmečiais mūsų liaudyje puoselėtą lyrinį lietuvių tautosakos grožį, priminti pirmą knygą, išleistą prieš keturis šimtus metų gimtąją kalbą, atskleisti lietuvių sielos išgyvenimus tautodailėje, pristatyti būriškos buities Home-rą Kristijoną Donelaitį ir nušviesti visą nūdieninę lietuvių tautos kūrybinio darbo ir laisvės pastangų panoramą. Šitai padaryti būtina. Ir ne vien tik šiai dienai, bet ir nemirtingam tautos vardui ateityje užtikrinti. Tad mums verkiant jau reikia Lituanistinės Enciklopedijos anglų kalbą, ta kalbą, kurią supranta ir vartoja veik penki šimtai milijonų žmonių.

Kiekvienas lietuvis, kur šiandie būdų likimo nublokštas — Australijon, Naujojoje Zelandijon, Amerikon, Brazilijon, Kanadon, žodžiu — visur, kur tik jis šiuo metu begyventų, privalo talkinti Lietuvos laisvinimo ir lietuvių kultūros propagavimo darbu. Bet be tokio informacinio šaltinio kaip Lituanistinė Enciklopedija svetima kalba šios krypties pastangos vargu ar būtų sėkmingos. Tad ir šiuo žvilgsniu mums tokia sutelktinė medžiaga apie Lietuvą ir lietuvių yra būtina, kad nepasirodytume prieš kitataučius "plikomis rankomis". O nepamirškime dargi ir to, kad mūsų istoriją ir visą kultūrinį lietuvių tautos lobį dabartinis pavergėjas taipgi skelbia svetimomis kalbomis, sąmoningai pateikdamas iškreiptus bei suklaidotus duomenis!

O kaip mus traktuoja ir geros valios kitataučiai, ypač užjūrių gyventojai, tebūnie man leista čia priminti kad ir tokiu pavyzdžiu. Prieš tris dešimtmečius, man dirbant Lietuvos vyriausybės pavestą darbą Brazilijoje, Sao Paulo mielininiame mieste, kartą gavau paštą iš Rio de Janeiro du tomu geografijos vadovėlio, kuris tenai iki 1931 metų buvo vartojamas vidurinėse ir aukštesnėse mokyklose. Knygas, pasirodo, atsuntė tų geografijos vadovėlių autorius, kuris savo lydrašty sakėsi, jog norįs leisti naują to vadovėlio laidą, todėl prašas manęs patikrinti, ar jo anksčiau išleista vadovėlyje paduotos žinios apie Pabaltijį, žinoma, ir apie Lietuvą yra tikslios?

Patikrinęs radau štai kokių duomenis apie Lietuvą: gyventojų 5 milijonai; religija — protestantai; kalba — rusų!.. Ką gi, toliau jau nebėra ko ir kalbėti! Ne ką geriau tenai buvo parašyta ir apie mūsų kaimynus latvius ir estus.

Padėkojęs tam mielam geografijos mokytojui, nusiunčiajam patikslintus duomenis, o po kurio laiko pamačiau ir antrą, jau pataisytą ano geografijos vadovėlio laidą. Bet tokių vadovėlių autorių labai retai pasitaiko, kurie norėtų būti kito pakoreguojami. Toli neįmanoma, čia pat kone mūsų "pastogėje" yra buvę dalykų, už kuriuos patiems tenka kaisiti iš gėdos. Atvykus prieš keiliolika metų tokion Chicagon, teko užtikti čionykštėse mūsų mokyklose taipgi geografijos vadovėlių, kuriuose apie Lietuvą pripaistyta tokių nebūty dalykų, kad plaukai šiaušiasi. Ar jie yra dabar kieno nors atitaisyti?

Taigi, grįžtant prie sumanyto tautos būdų išleisti Lituanistinė Enciklopediją anglų kalbą, reikia pasakyti, kad ir visa kita informacija svetimomis kalbomis apie mūsų kraštą, jo praeitį, kultūrą ir josios dabartinę nelygią kovą, tarsi jaunuolio Dovydo su stipruoliu Galijotu, dėl savo kultūros ir dėl tautos laisvės yra viena tų didžiųjų priemonių, kuri taikliau veikia negu gausios kariuomenės paleisti šūviai... Kitur ir kita proga esu rašęs, kad, jeigu mūsų Vytautas Didysis vietoj ano meto trisdešimties tūkstančių karių — raitelių būtų Lietuvos valdomose žemėse pristeigęs bent kelis šimtus lietuviškų mokyklų, Lietuvos istorija, Vytautui mirus, būtų galėjusi praskinti atečiai laimingesnius kelius? Bet kam čia vartyti senus archyvus, užtenka ir dabarties, kuri, deja, dažnai mums pirštu prikišamai byloja, kaip mes neturtingi lituanistinė literatūra svetimomis kalbomis.

Lietuvių Enciklopedijos leidykla Lituanistinė Enciklopedija anglų kalbą žada išleisti per penkerius metus, sutelkiant visą informaciją apie Lietuvą ir lietuvių šėsiuose tomuose. Kaip žinia, tesėjome talkininkaudami išleisti jau 33 tomus Lietuvių Enciklopedijos, tuo pastatydami amžiams lietuvių kultūros paminklą, dabar pats mūsų buvimas svečiose šalyse įpareigoja baigti didingąjį mūsų kultūros paminklą plačiam pasauliui prieinama anglų kalba.

Bendromis pastangomis padarykime tai, kad kiekvienoje didesnėje pasaulio bibliotekoje, mokslo bei švietimo institucijoje mokslininkui ir žurnalistui visada būtų parankėje Lituanistinė Enciklopedija anglų kalba. Kartą ir visiems laikams mokslo veikaluos ir laikraščiuose medžiagoje turi išnykti nebūty dalykų rašymas apie lietuvių ir Lietuvą. Darbas prieš akis didelis, bet jo vaisiai amžini.

P. Mls.

Šiame numery:

- Baimis kultūros paminklą.
- Krupavičius — kultūrininkas.
- Darius Lapinskas apie savo koncertų programą ir dabarties muziką.
- Prof. J. Puzino 60 metų sukakties proga.
- Apie "Antrąjį kaimą".
- Kalnai ir žmonės (apybraiža).
- Jono Kelečiaus paroda.
- Spygliai ir dygliai.

SVIESUOLIŲ PAREIGINGUMAS IR VISUOMENĖS PARAMA

Jono Puzino 60 metų sukakties proga

A. RIMVYDAS

Šiomis dienomis prof. Ponui Puzinui sukako 60 metų amžiaus. Tokia proga paprastai rašomos panegirikos, kurios daugelio labai mėgstamos. Tačiau jautresniam žmogui vargu jės ar malonios. Juk išskaičiavimas visų darbų darbėlių, įrodinėjimas, kad jie tikri ir neabejotinai reikšmingi faktiškai išduoda rašytojo gal ir nesąmoningą prielaidą, kad skaitytojams jubiiliato nuopelnai gal nelabai žinomi ar kad jie nėra tikrai dideli ir tikri ir kad dėl to bent sukakties proga reikia juos "iškelti" ir "paryškinti". Dėl to aš čia nebandysiu plačiai apie tai kalbėti, neabejodamas, kad jubiiliato darbai visiems gerai žinomi, o kas nežino, tepasiziūri į Liet. Enciklopediją. Norėčiau tik pasinaudoti šia proga kitiems klausimams "paryškinti".

1. Mūsų šviesuolių pareigingumo klausimas.

Turiu galvoj mūsų intelektualų pareigas lietuvių visuomenėi ir Lietuvai, pasitraukus iš tėvynės. Čia jau iš anksto galima pasakyti, kad kaip visi, taip ir mes turime labai pareigingų ir visai nepareigingų šviesuolių. Tik gyvenimas naujose sąlygose, išsivijoje, tą charakterio savybę labiau išryškino. Jis parodė, kuris yra inteligentas tikra to žodžio prasme — kūrėjas intelektualinė srityje ir jautri asmenybė bei aktyvus bendruomenės narys visuomeniniame gyvenime — ir kuris tėra tik mokytyas amatininkas, tegyvenąs savo asmeniniais rūpesčiais bei malonumais. Turime nemažą šviesuolių, kurie didelius darbus yra nudirbę net ir laisvalaikiu, po kasdieninio darbo pragyvenimui. Jie rašo knygas, kuria meno veikalus, aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje arba bent remia savo auka kitų dirbamų darbus. Bet turime taip pat ir tokių, kurie mažai ką teveikia ar jokio kūrybinio bei visuomeninio darbo nedirba. Dalis to paties jubiiliato kolegų, buvusių ar esamų universiteto profesorų ar šiaip nebologai įstaisiusių intelektualų per keliolika pastarųjų metų nepasirodė su jokių reikšmingesnių darbėlių, nesirodė visuomeninėje veikloje, neparemia kieno nors iniciatyvos bent kiek žymesne auka. Kas žino, sakysim, ką veikia kalbininkas viename vakariniame JAV universitete, kad dirba ekonomistas profesorius kitame, ką veikia trečias buvęs profesorius geografais, kad dirba tūlas pedagogas, juristas ar kitoks specialistas?

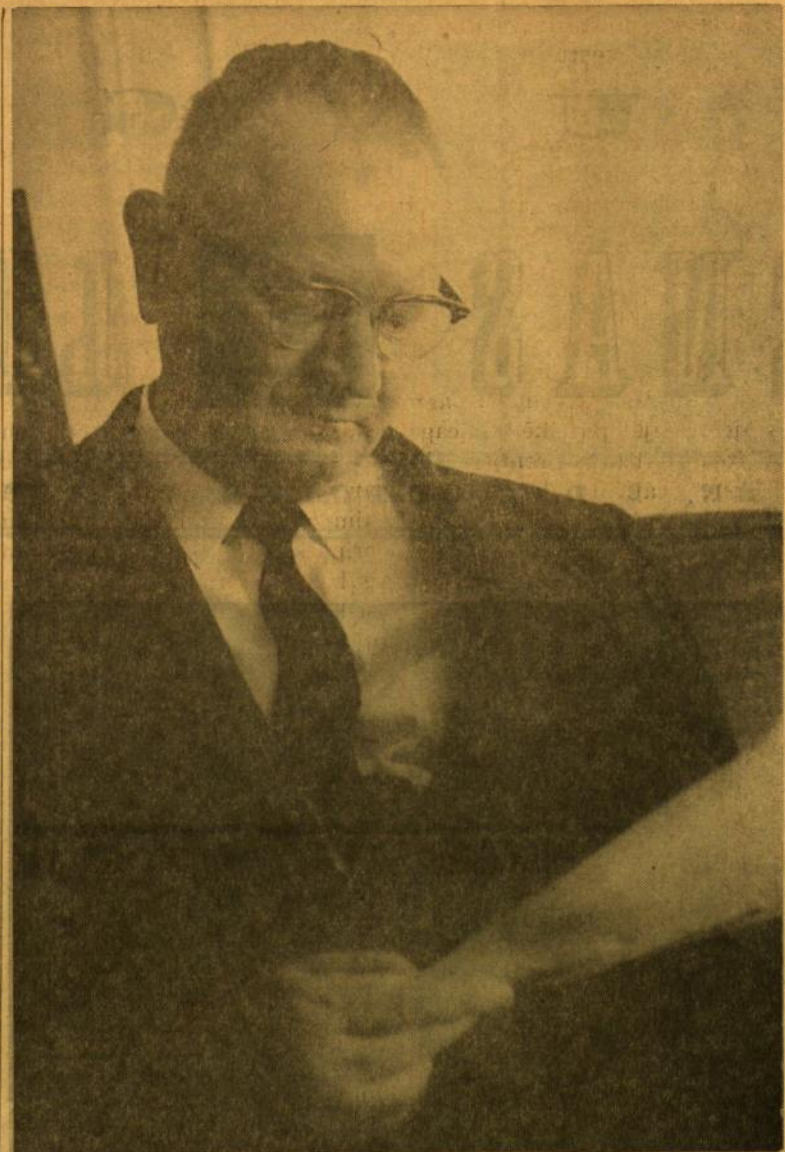
Yra ir šiaip įvairių profesijų žmonių — buvusių gimnazijų mokytojų, rašytojų, kunigų, teisininkų, diplomatų, kurie kažkaip per greitai paseno ir dingę, tartum į vandenį įkritę. Sakytumei numirę, bet kai nekrologo, dar neteko niekur matyti, tai yra ženklas, kad dar gyvi, tik, matyt, kažkur tūno "ramybėje". Nepriklausomai Lietuva dideles sumas skyrė, sudarydama sąlygas jiems mokslus išieiti, nemaža aukojos ir jų tėvai, o jie gyvena tik sau. Kai Lietuva jiems algos nebemoka, jie tariai galį ir lietuvių visuomeninius reikalus ir pačią Lietuvą užmiršti. Tuo būdu pasirodo, kas iš tikrųjų jie yra — pasigailėjimo verti apsilėidėliai, ištižėliai, molio Motiejai. Tai baisus Lietuvai nuostolis tokie žmonės. Reikėtų juos, žinoma, gydyti. Bet kaip?

Kai kas gal teisindamas to-

kius pasakys, kad ne visi turi vienodas sąlygas, kad yra, kurių norėtų ką gera padaryti, bet negali. Čia turiu pažymėti, kad kalbu ne apie tuos, kurie dar tebedirba nelengvą fizinį darbą (nors tokių jau labai mažai), bet apie tuos, kurie turi normalias, bent neblogas gyvenimo sąlygas. Ir jeigu vieni tokiomis pat sąlygomis padaro daug, o kiti nieko, tai ne sąlygos čia kaltos. Štai pvz. a. a. A. Tarulis parašė dvi knygas, trečią įpusėjo, spaudoje rašė, Br. Kvilyks paruošė keturis storus toms "Mūsų Lietuva", J. Girnius parašė kelis veikalus, dailininkai, muzikai, rašytojai daugybę veikalų sukūrė, o chorų dirigentai bei choristai "šlaiko eilę chorų. Ir viskas tai padaryta ir tebedaroma laisvalaikiu, po aštuonių darbo valandų pragyvenimui. Tad jei taip dirba vieni, tai kodėl negalėtų kiti. Ir jeigu kam nėra sąlygų dirbti savo turėtojo profesijoj, galima naudingo darbo susirasti kitur, kaip pvz. teisininkas J. Gliada susirado, tapdamas rašytoju, fizikas Ig. Končius — etnografu, eilė kunigų (Jatulis, Krasauskas, Rabikauskas) istorikais ir pn. Ir tokių darbų netrūkų visiems. Pvv. mūsų spaudoj yra daug paskelbta buvusių Sibiro tremtinių atsiminimų. Reikėtų, kad kas nors juos surinktų ir paruoštų spaudai viena knyga. Arba mūsų jaunimui labai trūksta lietuviškų skaitinių. Neturim net Pietario Algimanto. Reikėtų jį atitinkamai parduoti, gražiai iliustruoti ir tuoju išleisti. Tai galėtų padaryti bet kuris buvęs gimnazijos mokytojas.

2. Paramos kūrėjams reikalas.

Jubiliatas Jonas Puzinas, kaip mokslininkas, mielai būtų atsidavęs tik mokslui. Bet jis yra vienas iš nedaugelio mokslininkų, kurie nevengia ir visuomeninio darbo, kai mato, kad ir čia jie reikalingi. Dėl to jis Tremtinių bendruomenės pirmininkas, LB Apylinkės pirmininkas, PLB Kultūros Tarybos pirmininkas, JAV LB Tarybos prezidiumo vicepirmininkas, politinių veiksmų derintojas, Bendruomenės atstovas Vilke ir t. t. Dabar, atidurbęs dešimt metų Lietuvių Enciklopedijos redakcijoj, J. Puzinas tapo bedarbis. Be abejo, jis norėtų atsidėti mokslui. Kiek girdėti, jis ruošia stambų mokslinį darbą. Bet kyla ir pragyvenimo klausimas. Čia aš ir norėčiau ta proga iškelti svarbų Bendruomenės uždavinį. Manau, atėjo



P.L.B. Kultūros tarybos pirmininkas, Lietuvių Enciklopedijos redaktorius, žymusis mūsų archeologas prof. Jonas Puzinas. Nuotrauka Vyta. Maželio

laikas, kada mes turime savo likusias kūrybines, ypač lituanistikos sritis, pajėgas atleisti nuo pragyvenimo rūpesčių ir sudaryti jiems sąlygas atsidėti kūrybiniam darbui. Tokių žmonių mes jau nebe daug turime ir jų skaičius nuolat mažėja. Tuo tarpu mūsų bendruomenė ekonomiškai jau sutvirtėjusi ir, be abejo, yra pajėgi ne tik paruošti spaudai viena knyga. Arba mūsų jaunimui labai trūksta lietuviškų skaitinių. Neturim net Pietario Algimanto. Reikėtų jį atitinkamai parduoti, gražiai iliustruoti ir tuoju išleisti. Tai galėtų padaryti bet kuris buvęs gimnazijos mokytojas.

KRUPAVIČIUS - KULTŪRININKAS

(Atkelta iš 1 psl.)
tojai, o ne klausytojai. Retoriškai mes vadiname tokią kalbą, kurioje jaudinasi kalbėtojas, o mes nesijaudiname. Iš esmės, ne tiek svarbu, ar šio reiškinio kaltė tenka kalbėtoju ar klausytoju. Tačiau jo padarinyss tenka mūsų laikų žmogui. Teisingai sako Krupavičius, kad šiandien susipykę du pasauliai: kalbėtojo ir klausytojo, abu gyvena gyvojo žodžio krizė.

Kalbant apie retoriką, reikia pastebėti, kad būtų klaidinga suprasti Krupavičių, kaip didelių efektų ieškotoją. Tiesa, jis sugeba sukelti audrą savo klausytojų galvose, tačiau ne retas yra pas Krupavičių ir šitoks kreipimasis į savo klausytoją: "Žinau, kiek prakitauję, geros valios žmogau, norėdamas sujungti prigimtį su antgamtiniais

dalykais, principus su gyvenimu, trokšdamas suderinti tikėtiną su mokslu ir čia tau noriu padėti kiekvieno savo pamokslu". (244 psl.)

Liturginis žmogus

Dar yra vienas Krupavičiaus bruožas, kuris yra mažai pažįstamas plačiajai visuomenei, bet kuris yra labai reikšmingas, piešiant jo kultūrinį veidą. Net tie žmonės, kurie yra nemažai bendravę su juo įvairiose srityse, nedaug apie jį žino. Tai yra bruožas, kuris yra gerokai kito pobūdžio, negu visiems pažįstama Krupavičiaus veikla. Kam yra tekę matyti atnašaujant Krupavičių šv. Mišias, tas galėjo pastebėti, kad jis jose yra kukliai rūpestingas. Jo Mišios yra ilgos. Jis nemoka jų atlaikyti greitai. Jeigu Krupa-

vičius sakykloje sugeba svaityti žaibus, tai Mišiose jis yra persunktas didelės pagarbos. Jis yra įsisąmoninęs ta realybe, su kuria jis santykiuoja. Dėl to jis nemėgsta iškilmingų Mišų. Jam patinka jas laikyti niekieno nekludomam.

Mišos ir apskritai liturgija Krupavičiui yra gyvas dalykas — realus žmogaus uždavinys. Savo knygoje apie kunigą liturgijai jis yra paskyręs net 370 psal. Rodos to nebūtų galima sukurti iš didelio veikėjo ir politiko. Tiesa, ir liturgijoje jis lieka ištikimas savo reformuojamajai dvasiai ir mato ten daug taisytinių dalykų. Tačiau, Krupavičius, kaip nedaugelis, yra giliai išstudijavęs liturginių tekstų dvasią.

Štai keletas jo sakinių, vaizduojančių Krupavičiaus priėjimo pobūdį prie liturginių tekstų: "Liturgijoje dažnai sutinkame stipraus susijaudinimo momentų... Yra momentų, kada, atrodo, susijaudinimas pasieks aukščiausio įtempimo, pakils iki paroksizmo ir staiga, visai neįkėtai, atslūgsta, įstoja į pusiausvyros ir ramumo kelią. Liturgijos santūrumas kartais sudaro šaltumo įspūdžio. Pašalim pavyzdžiui sekmadienį kolektas arba oracijos ar net ir šv. Mišių kanoną. Pirmu žvilgsniu atrodo, kad tik šaltas protas veikia. Bet tie, kurie liturgiją žino ir gyvena jos atmosferoje, gerai žino ir mato, koks teisingas ir įvairus yra gyvenimas tose kietose formose. Kiek didingumo ir giedrumo bei ramumo per 15 amžių susitelkę jose". (706 psl.)

Krupavičius džiaugiasi, kad "liturgija išlaiko naudingą ir girtina bruožą — tam tikrą varžymąsi ir gėdingumą. Ji neduoda laisvų rankų per daug intymiams jausmams". (707 psl.) Dėl tos priežasties jis džiaugiasi, kad autentiškose "liturginėse maldose nėra tokių formuliu, kurios konstatuotų tokias dvasines ar moralines būkles, ku-

šios reikalaujamos iš tikinčiųjų bet kokių pasiažadėjimų ar visiško išsižadėjimo". (707 psl.) Ta pačia proga Krupavičius pasisako prieš kai kurias modernias pusiau viešas pamaldumo formas, kurios šitokio santūrumo neturi.

Liturgija Krupavičiui yra tiesiog neišvengiama. "Vienas katalikų rašytojas yra pasakęs apie katalikybę, kad ji yra neišvengiama. Tuos žodžius galima pritaikyti ir liturgijai". (550 psl.) "Galutinėje išvadoje, rašo jis, liturgija yra esencialinė tarnybos dalis. Sunku manyti, kad bet kuris sielų gany-

tojas galėtų ta išvada purtytis, ar su ja nesutikti". (544 psl.)

Su pamėgimu Krupavičius cituoja šventojo pop. Pijaus X žodžius apie liturgiją: "Noriu, kad mano žmonės melstųsi grožyje". (556 psl.)

*

Tagi, kai mes žiūrime į Krupavičių, kaip į kultūrininką, mes jame atrandame ne tik didelę, kultūrą formuojančią ir reformuojančią idėją, ne tik galiną jo žodį, kaip šio veikimo įrankį, bet ir labai subtilų jo santūrumą, pasireiškiantį ypač tada, kai jis atsistoja prie altoriaus.

Ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414; Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak.
Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadienis uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PROSPECT 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKU LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000; rez. GA 3-7273
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Tel. GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAİKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVAILONAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 3—4 ir 6—8 ir pagal susitarimą.

Tel. RElliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val: Pirmad., antr., ketvirtad. ir penkt. nuo 12—4 p. p. 6—8 val. vak. Šeštad. 12—4 val. trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius. Šeštadienis 12 iki 4 poipet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KŪDIKIŲ IR VAIKU LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2317 West 71st Street
Telefonas HEMlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773; Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2358 West 63 str.
Valandos: pirmad. ketvirt. 5—8 antr., penkt. 1—4
Prilminėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818; Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.
Trečiadienis uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 23, Ill.
Telef. ofiso: PULLMAN 5-6766
Namų: BEVERLY 8-3946
Priėm. val: kasdien 6-8 v. v. Šešt. 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p.
Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
Tik pirmadieniais ir ketvirtadieniais VAL. nuo 2 iki 4 val. vak.
Aptarnauja tik sveikus pacientus
Naujų nebeprilma

TEL. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirmad. antr., ketv., penkt. ir šeštad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir Šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu
Telef. REpublic 7-2290.

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), Tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RElliance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2750 W. 71 Street, telefonas 925-8296.
Res. tel. WA 5-3099.
Valandos: 9—12 ir 7—8 v. v. vak.
Kitas ofisas: 4644 So. Ashland Ave., Tel. CL 4-2896
Valandos: 2—5 p. pietų kasdien. Sekmadieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 6-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 10 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Prilminėja ligonius tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p.
Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Šeštadienis 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 6-8
Tik svarbiais atsitikimais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446; rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį.



Auksinis ruduo

Nuotrauka Vytauto Maželio

KITOKS PASNEKESYS APIE ANTRĄJĄ KAIMĄ

Antrakaimiečių ruošą trečiajam sezonui nugirdus

Išsiviešio mūsiško gyvenimo (lyg kažkaip atsistatinti) auginamas, jokių veiksmų nepaskaitintas ir (juo labiau) nekultivuojamas, sakytumėm, lietuviškos emigracinės atmosferos klimatinės sąlygose savaimingai išdygęs, tas histrioniškumo vaizmedis po dviejų rudeninių pražydėjimų ir vėl krauna pumpurų naujiems darganų pragiedruliams! Panašiu stiliumi gal ir tikty (paslaugų reporterių poetinius polinkius sekant) pradėti aktualų rašinį apie "Antrojo kaimo" trečio sezono dar nepaskelbtą pradžią. Su linkėjimais: šviesuojančių (kloties su kaupu!), pergalingų rudenėjimo vakarų! Ir taip panašiai.

Taigi, kalba pimsis apie "Antrojo kaimą". Apie švelniai kandy linksmintoją ir ryžtingą, nepralenkiamą skrajūną, organizacinį išdų dažną turtintoją (kam rūpi: įsidėmėkit!), savomis lėšomis į viešnages keliautoją ir pelno kilniesiems sušlaminimams (ar bedalėje atsidūrusiems) dalintoją. Beje, be jokio pasigarsinimo! Tai jau, sakytumėm, nekasdienis, nedaug analoginių pavyzdžių savyje slepiąs dalykas.

"Antrasis kaimas" — laisvalaikio, pamėgimo, išsirašinimo, jaunaujančio nerimo veikla. Bedirbant, aišku, ir sceninio svai gulio, ir histrioniškos (= aktorinės) hipnozės į dalyvaujančius poveikis. Pagirtina (ir malonu konstatuoti), jog antrakaimiečiai, kad ir savaip aktoriauja, betgi dėl to savę į atitinkamas kategorijas nekelia; bent, regis, garsiųjų titulų prie savo vardų nelipina. Viešumoje, savąjį "komedijantų" darbą bedirbdami, yra ne vien kuklūs, nepretenzingi, bet ir daro tampa: riai susigijusio sambūrio, bičiuliškių ryšių bei drausmingo vieneto įspūdi.

Visiems vaidintojams pro memoria: praėjusio sezono programoje, pvz., bene didžiausią triūso našta kėlęs antrakaimietis Romas Stakauskas per klaidą netgi bendrame vaidintojų sąrašė nebuvo atžymėtas (ir net vieno kultūros žurnalo kritiškame vertinime liko pramiršėtas), tačiau jokio skandalo dėl nelemto neapdairumo nekėlė,

ST. MERINGIS

pavardės, berods, įrašyti nereikalavo ir atkakliai kėlė darbo našulį. Kur tap galėtų įvykti? Tai, suprantama, yra užkulisinė "paslaptis", kurią nėra drąsu net iškelti, ogi jau patrauklus pavyzdys: pasišventimo ir pareigos vaidzū sutvirtinimas, asmeninę ambiciją, taip sakant, nustumiant į šalį.

"Antrąjį kaimą" ir jo pasipardymus pačioje Chicagoje ar po didžiosios Amerikos atokesnes vietas lakiojimus mūsojo "sostinėse" ploto vaidybinių tikslų institucijos sutinka užtektinai rezervuoti, lyg ir iš aukšto, gal net reikšmės nesuteikdamos. Argumentų tokiame vertinime pasitaiko įvairių:

bėti kurio kito čekaginio sceninio sambūrio dalyvių, katrie būtų kuruo būdu į antrakaimiečių veiklą įsijungę. Išimti gal sudaro L. Barausko (o gal dar kito asmens?) režisūrinis talkavimas.

Čia nebus bandoma teigti, jog visi "Antrojo kaimo" išdaigūnka yra seni šakalai ir tokiu pat garbingo amžiaus hienos (ar panašūs plėšrūs gyvūnai), nes, deja, dabartinis (bei ankstyvesnių žygių) apžvalgininkas neturi sugebėjimo panašoms rūšavimo sąvokoms. Užteks gal dar sykį priminti, jog šios specifinės sceninės veiklos bendrininkai duoną sau pelnosi iš inteligentinių profesijų, dažniausiai tiek diametraliai priešingų jų pokštams bei sceninėms išdaigoms, kad kelia net galvosūki: kuris gi paibelis juos

traukia dainininke Linkevičiūte). Pirmoji šio sambūrio programa, kad ir kontroversinė (su brutiniais - kęstutinais šokirvaimais, laimingai palaidotais stovyklavietės smėlyje), turėjo quasi muzikinį atspalvį ir (vienintelę veikim!) ilgesnio montažo naivą (gal ir grubią) fantaziją "Šančių istorija". Pirmajai programai kredituojamas ir dišesnis satyrinis ryžtas.

Antrajam sezonui: 1964 metų septyniais rudeniskais vakarais "Antrasis kaimas" pastovėje salėje pateikė Chicago žiūrovams naują premjerą, kuri buvo vaidinta dar ir aštuoniuose išvykose. Tos iškylos sekė atstus plotus: New Yorka, Philadelphia, Bostoną, Omaha, Philadelphia, Bostoną, Clevelando bei kitas vietas. Iš viso turėta per 3,000 žiūrovų, kurių du trečdalius sudarė kaitik pamintų (už Chicago ribų) miestų jukdinimo smagu-riautojai.

Spektakliai vyko "kabaretinėje" nuotakoje, žiūrovams sėdint

kauskienė (kiek tų dėl rezervacijų telefoninių prašnekėjimų!) ir prie pamatinio sceninio apipavidalinimo prisidėjusi iš Vokietijos neseniai atvykusi lietuvaite. Antrakaimišką sąrašą tuo būdu galėtume praplėsti iki dešimties personų.

Ankstyvesnėse susicementavimuose veikimo stabilizacijos dingtimi daug yra nuveikęs Kazys Almenas, gausiai davęs vaidybines žaliavas, jos tobulinimą stimuliuojęs ir, aktoriškai besireikšdamas, savitą vaidybinių išraišką scenoje parodęs. Kadangi šio rašinio tikslas nėra visas ar visus išvardinti ar jų atsimimus analizuoti, pasitenkinkim pripažinti, jog ansamblis darnus ir kad yra buvę gražių paskirų siekių ir smagių bendrų pasekmių. Antrakaimiečiai, bendraudami su įvairaus plauko ir skirtingų polinkių žiūrovais, vaidybiniai stiprėja kaip tik nuo tų kontaktų: tai jų pati tikriausioji pažangos paskata, aktoriško gudrumo bei amato nu-galėjimo mokyklėlė. (Gi savo "manifestuose", prasitardami apie stanislavskinės sistemos ignoravimą arba apie kitus "metodus", manyčiau, elgiasi ne vien neapdairiai, bet kiek ir vaikiškai. A propos, K. Stanislavskis Washingtono Baltuose rūmuose, diplomatams ir aukščiausių laipsnių kariškiams nustebus, po audiencijos pas JAV prezidentą, pašoko škotiską (ar gal airių?) džigą! To paties Stanislavskio palaiminimu, į plačiuosius pasaulinius vandenis išplaukė, Balijevo vadovaujamas, teatrėlis "Sikšnosparnis". Stanislavskis mėgo juoką, kvatodamas nesusivaldydavo, o prajuokinti tai jau tikrai geriau už daugelį gebėjo. Tik niūrūs epigonai, savo liūdnas mintis veidrodžiuose stebėdami, skelbia mūsiškam jaunimui K. Stanislavskio nuobodulio pramanytas pasakėčias.)

Apie tariamas panašybes, kritikuojančių autoritetinę žibumą ir apie "Antrojo kaimo" iš aplinkos siemiamą galią (priedui, ir silpnębę)

Austrė ir skeveldros, kojinės ir skiedros kas gi laikrodžius lipdys iš violončelių?

F. Scott - Fitzgerald

Korerspondentai, reporteriai ir net kritinių bandymų autoriai bandė kelti aluzijas: žiūrėkit, tai "Vilkolakio" įpėdinis! (Nukelta į 4 psl.)



Marija Ambrozaitienė

Ofelija (spalvota litografija, 1965)

Albinas Baranauskas

SĖSK ŠALIM AIS Į ŽOLĘ

TAI BUVAI TU

Geltoni kilometrai per lygumas į tolį su liūdną vietų dūzgėjimu, Pakrantės jovarai su juodu mėnesienos šlamėjimu, Nendrės ir ajerai ant vandens blizgėjimo, Tai buvai tu.

Raudonavimas pro gluosnius, šieno kvapas, nakčia už lango vėjas, Daina ant kalno, vaikiskas nemigas, dvaro alėjos, Miestas, žiburiai ir pianiniai užžavėjės, Tai buvai tu.

Mergaitė su juodais antakiais per Atsimaitymą Alksninėje Tarp motinos ir tėvo žalių, resorinėje bruktėj, Prisiurkusi nuo saulės, besidairanti po minią, Tai buvai tu.

KAIP NEMIRTINGAS SABANIAUSKAS

Kaip nemirtingas šabanjauskas, neliausiuosi kartojęs: Tu mano mėlė. Sėsk čia šalimais į žolę prie takučio, pašnekėsim, Kol nepavogė mušiem pavėsio saulė.

Nugrauzė kojas? Nusiau, tegu. Nėr ko skubėti. Ar dar atsimeni, kaip eidavom namo per tiltą? Ir kokia tyli būdavo mūs gatvė sekmadienių popietėm? Atsimeni nevilgt?

Tas tavo miegas toksai lengvas ir tavo delnai tokie vėsūs. Bet gal jau beveik į kelionę. Dar turim gražaus laiko, teisybė, dar negreitai bus tamsu, Tad galėsim atsigręždami pasidairyti po klonį.

Drebules čiupčioja vėjas — matysi, kaip atvėsimė. Žiūrėk, Kaupičių kalnas. Tas mėlynas. Kur saulė. Išsėsimės ant jo šalia viens kito amžnime pavėsyje. Žinosi ir be sakymo, kad tu mano mėlė.

Kalnai ir žmonės

IS VASAROS UZRASŲ

Nijolė Jankutė

"People don't take trips — trips take people", sako šio krašto neramioji siela, Nobelio lauretas John Steinbeck. Aš jam šventai tikiu, nes pastebėjau, kad kiekviena kelionė turi savo charakterį, nuotaiką ir žavesį. Ir kiekviena yra vienintelė tokia. Nesvarbu, ko pasižiūrėti keliauj — ežerų, miškų, vandenynų ar miestų — kiekvienas kelias nuo čia iki tenai yra suverptas iš svajonės, atastaus vaizduote ir išneštas iš kasdienybės rėmų taip toli, kad kelionei pasibaigus, sunku į juos besugrįžti. O kartais, anot Steinbeck'o, kelionė nesibaigia. Su tavim gyvena jos vaizdai dar ilgą laiką, neleidami nurimti, neleidami užmiršti, kol aplankai juos antrą, trečią... dešimtą kartą. Taip nepasibaigė ir mano kelionė, nes mane užbūrė kalnai:

Majestotiški Rockies,

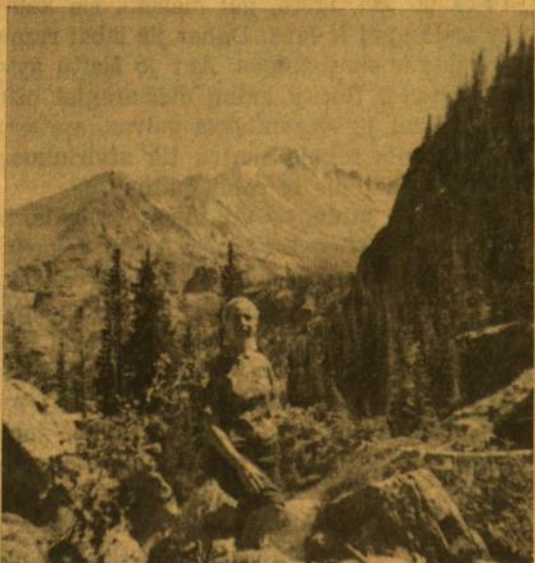
senieji Rockies, kurių viršūnės jau plėšė debesis, kai Alpių dar nebuvo. Pamačiau juos netikėtai kylančius iš lygumų prie Denver'io, lyg audros debesis ir jau negaliu pamiršti. Nežinojau, kad galima pamilt kalnus, kaip žmones...

Dienos kalnuose buvo tokios, kaip pasakoj "už devynių girių, už devynių kalnų..." Pasiėkiau nepasiekimą "už", kur prasideda

vaivorykštės, kur dangus su žeme susisiečia, kur galima paliesti debesis... Ir aš ten buvau, ir mačiau, ir girdėjau...

"Kai įžengi į tautinį parką, tampi sapnų pasaulio utopinės visuomenės nariu", rašo garsus Izraelio fotografas Werner Braun, kuris neseniai apkeliavo visą Ameriką. Tiesa, gamta perkeičia žmones. Ypač kalnai. O gal į kalnus važiuoja tik tie, kurie juos myli, kurie nori pagyventi pasakoj ir pasigauti debesis?.. Nežinau, kur teisybė, bet keičia, kuriuos sutikau kalnų keliuose ir takeliuose, visi šypsojosi laimingojo šypsena. Žmonės iš Illinois ir Missouri, iš New York ir Arzonos, iš Californijos, iš Nebraskos, žmonės nepažįstami ir niekada nesimatę, dalinosi įspūdžiais, kalbėjo neužkalbinti, pasakojė neklausiami ir žvelgė į viršukalnes su tokia ryškia mintimi akyse — įkopti!

Nes seniai Rockies viską daro, kad tik tave, mažytį vabaly, aukštyn viliotų. Jie



Apybraižos autorė kopija į Sapnų ežerą. Tolumoje — keturkampė Long's Peak, aukščiausia šio parko viršūnė.

neatrodo staigūs, kaip Alpių smailieji bokštai, nei statūs, nei šalti. Žemiau snieguotųjų viršukalnių rikiuojasi kitos, apvalios ir žalsvos nuo tundros augmenijos; gi dar žemiau, groteskiškėmis uolų ir skaldrų figūromis nusėtos, žaliomis eglų žvakėmis nuaugusios morenų kalvos. Gal būt, per daug nužeminau tas ledynų "sąslavas", vadindama kalvomis (jos siekia ir iki 8,000 pėdų), tačiau prieš snieguotas Long's, Hallett's ar Ypsilion kaktas — jos tik kalneliai.

Tur būt Rockies mane ir sužavėjo tomis trimis viršūnių pakopomis. Jos ne tik viliojo aukštyn, bet pirmosios dvi žadėjo visas kopimo galimybes ir paprastam lygumų kurmiui.

"Tramhaus"

Kalnų kvietimą aukštyn priėmiau su entuziazmu. Pirmasis "laiptas" buvo oranžinis kabantis vagonėlis, kuris mane ir maniškius užtraukė į 8,900 pėdų uolą, apaugusią smailiomis eglėmis, lyg žaliais milžino šeriais. Čia mažoji aikštelė stovėjo vokiško stiliaus, vokiškai pavadintas namelis "Tramhaus", viliodamas turistus įprastinėmis "cackomis": atvirukais, drožiniais, karoliškais, žaislais (viskas dukart brangiau, negu namie). Bet, ką "Tramhaus" išviliojo iš kišenės, žvilgsnis į kalnų panoramą atlygino šimteriopai.

Neapsakomai žemai gulėjo žaislinis Estes Park miestelis. Blizgančiu siūlu raitėsi per jį nykštukų upelis, slankiojo žaisliniai automobiliukai, pūpsojo kaladėlių nameliai. O čia aukštai mane plėšė šaltas vėjas, lyg norėdamaas nustumti į nesibaigiančius eglynus, prismeigtomis virbalinėmis viršūnėmis. Laikiau si ikibusi barjero ir nesileidau įbauginama. Kiek akis užmatė, aplink kuprolosi kalnai: pilkai mėlynos granito masės, sulūžusios, suvirtusios į fantastiškus kūgius, 70-ties milijonų metų ir dar daugiau milijonų audrų nuzulintomis viršūnėmis, nuplak-



Zvilgsnis nuo "Trail Ridge" kello: Miškingasis kanjonas ir už jo Gorge ežeras

tais šonais. Pro žemus, skystus debesis vakaro saulė glostė snieguotas milžinų galvas spindulių juostomis, o vėjo įvirpintas oras kvepėjo eglų sakais ir atodėkio sniegu. Barjero įsikibę, svečiai iš lygumų stovėjo be žodžių.

— Boy! Oh boy, oh boy! — staiga pareiškė kažkoks berniūktis, sukišęs nugrubusias rankas į raudono treningo rankoves. Tą vakarą aš irgi nieko gudriau nebūčiau sugalvojus kalnams pasakyti.

Bet "Tramhaus" buvo tik pradžia mano kelionės. Kalnai turėjo man tiek daug ką parodyti, o aš turėjau tiek mažai laiko viską pamatyti. Bet važiauvau

Trail Ridge

keliu. Tas kelias eina beveik kalnų viršūnėmis 49 mylias (aukš. vieta 12,183 pėdų).

Darius Lapinskas apie koncertų programą ir dabarties muziką

(Atkelta iš 1 psl.)

mis. Bevartydamas kelis dainų rinkinius, atradau daug dainų, kurios buvo labai įvairios ritmiškai ir melodiškai. Nenorėdamas palikti tikrai paskirų dainų pynės, bandžiau jas sugrupuoti, tuo pačiu atpasakojant mergaitės gyvenimą — jos džiaugsmus, vargus. Taip ir gimė "Mergaitės dalia". Kalbant apie muzikalinę veikalo dalį, aš buvau labai nustebintas mūsų liaudies dainų gyvumu. Iki šiol daugumas lietuvių kompozitorių domėjosi, sakyčiau, per daug liūdnomis bei sentimentaliomis dainomis ir bandė jas apvilkti harmonijos rūbu, kuris yra visai svetimas mūsų senoms liaudies dainoms. Tuo tarpu aš, berašydamas šį dainų ciklą, bandžiau išvystyti melodinius ir ritminius šių dainų elementus, nepridėdamas nieko savo, kas nebūtų sava šioms dainoms.

— Ar ir Jūsų baletė "Daiva" vyrauja lietuvių liaudies elementai?

— Nors mano kūrinuose visą laiką yra lietuvių folkloro atspalvių, nenorėčiau pasakyti, kad specialiai šiame veikale jie būtų per daug pabrėžiami. Kas kita yra šio baletė siužetas, gyventi, vien tik gyventi... Pažvelkime dabar į Jūsų fortepijono koncertą — vienintelį abstrakčios muzikos veiklą programoje...

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.
3240 S. HALSTED ST. Tel.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS (VAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STERFĖ APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING)

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!



• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsisiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERRA RD. — CHICAGO — VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
JOHN J. KAZANAUSKAS, President



užkalbinam. Žinoma, lietuvis. Viena dar pažįstama ir iš Chicago! Mažas pasaulis, juokiamės, kartodami nutrintą posakį. Bet argi ne tiesa, jei pagrybauti važiuojam 1,000 mylių

Tundra

Grįžtam, žinoma, tuo pačiu keliu. Koks kitas kelias gali būt gražesnis? Prieš "Iceberg" ežeriuką, aukštyn — žemyn, iki plikųjų granito masių tęsiasi kalnų tundra. Čia sustojam, nes negaliu praleisti nepamačiusi tundros iš arti.

gailiuosi, kad nuskindama aną raudoną žiedelį, pertraukiau gal prieš šimtmetį pradėtą augalėlio darbą.

Dusdama užsikariu ant ragais suskeldę jusios uolos. Aplink mane banguoja kalnų viršūnės, kaip suakmenėjusi jūra. Netoliese barzdotas tėvas aiškina dukrai viršukalnių vardus. Prisijungiu ir aš. Žmogus iš Arizonos. Papratęs karstytis po kalnus. Ir pats, lyg kalnams prisitaikęs: plonas, lengvas, sudžiūvęs. Jam ir čia pažįstamos visos viršūnės.



M. Ambrozaitienė Motina (litografija, 1965)

formoje komponuosiu: pirmiausia bus rečituojuama baisioji mirties poema, po to seks gyvenimo ir tyro džiaugsmo daina, stengiantis išdildinti mirties pėdsakus. Tačiau viskas veltui, kai kuris žodis ar fragmentas šios giedrios dainos primenąs pirmąją poemą nugarazdina klausytoją atgal į baisių mirusiųjų pasaulį.

— Pažvelkime dabar į Jūsų fortepijono koncertą — vienintelį abstrakčios muzikos veiklą programoje...

— Dovanokite už pertraukimą, bet aš nesutinku su žodžiu "abstraktus", charakterizuojant mano kūrybą. Pavyzdžiui, antroje fortepijono koncerto dalyje aš panaudoju temą, fragmentus iš vieno Bacho choralo ir lietuvių sutartinę, kurie yra sujungiami klasikinėje temos su variacijom formoje. Tai yra visiems gerai pažįstami dalykai, ir šis atpažinimo momentas mano kūrybinę techniką yra visai kas kita, negu abstraktus muzikinės išraiškos būdas.

— Mielas kompozitoriau, šio pasikalbėjimo metu Jūs trumpai užsiminėte apie elektroninės muzikos ir kitų krypčių šių dienų kompozitorius. Baigiant šį pasikalbėjimą, gal galėtumėte trumpai apibūdinti šiandieninę muziką ir keliais žodžiais charakterizuoti Jūsų kūrybą.

— Mano nuomone, šių dienų muzika yra akligatvyje. Mes tegalime atskirti muzikinių krypčių grupes, kaip pvz. elektroninės muzikos, "musique concrete", serijinės muzikos atstovus, bet ne individualius kompozitorius. Dauguma šios muzikos yra jau praradus bet kokią ryšį su muzikine tradicija, iš kurios ji pati yra išaugusi.

Yra sunku įsivaizduoti toje pačioje koncerto programoje Mozarto simfoniją, grojamą orkestro, ir elektroninės muzikos dalyką, kuris pagaminamas techniškai — mechaniniu būdu. Žinoma, mes turime visuomet būti atviri avantgardiniams eksperimentams, bet ne visuomet priimti jų rezultatus. Mes niekuomet neturėtumėm užmiršti muzikinės tradicijos, bet stengtis pasimokyti iš jos klaidų ir gerų savybių, kad įgautume visapusišką muzikos rašymo techniką. Tačiau ir tai nieko mums nepadės, jeigu mes neturėsime ko nors savito pasakyti. Kas link mano muzikos, vietoj leidamasis į dideles nagrinėjimo detales, norėčiau pakartoti Milašiaus eilėraščio paskutinį eilutę "Il faut vivre, vivre, rien que vivre..."

*

Taigi, dabar jau belieka mums patiems būtinai ateiti į New Yorke, Chicagoje ir kitur rengiamus Dariaus Lapinsko kūrinių koncertus ir aktyviai įsitraukti lietuviškosios muzikos raidos tęstinumė ir jos atsinaujinimui jaunuose ir pajėgiuose kompozitoriuose.

APIE ANTRĄJĮ KAIMĄ

(Atkelta iš 4 psl.)

mas" gali vadintis satyriniu ar kabaretiniu teatreliu, pasaulis nuo to nepakitės. Ir šis apžvalgininkas savo laiku šių etikečių, berods, nebuvo pagailėjęs ir dėl to jokio protesto nenugirdo. (Nors nusikaltęs vertintojas turėjo paslėptą tikslą: paskatinti antrakaimiečių įsibėgijimą į patraukti žiūrovų dėmesį. Prie tos kaltės prisipažįsta ir atlaidumo nepraso.)

Išpėjimas, kritiškos pastabos, dabartinis rašinys, neturi blogo tikslo. Numanu, kad antrakaimiečiai ne iš dyko buvimo savajam darbui yra pasiėmę, smagu, kad kiekvienos savaitės ketvirtadienius skiria pasirinktam sceniniam darbui, džiugu, kad ruošia naują premjerą, tačiau norisi užžiebtį išpėjimą raudoną lemputę: ieškotik tvirtensio meninio pamato, pernelg nepasitikėkit tariama jaunatvės neribota galybe! Pasi-dairykite rašytojų tarpe stipriems tekstams talkininkų, pasi-žvalgykit, kas už Chicago lygumų (Europoje ar Amerikoje) panašiose pastangose būna droma ir kas buvo ar šiandien yra atsiektas. Toks tėra šitos apybraižos kurstymas ir šitokie tebūnie ateičiai linkėjimai.

Užbaigai: sėkmingo "Antrakaimio" (jau trečio) sezono!

— Brazilijoje dabar yra 7 tūkstančiai kunigų, vienuolių ir per 4,500 pasauliečių kunigų. Didžiosiose seminarijose mokosi 1,500 klierikų.

SOPHIE BARGUS RADIO SEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniai ir sekmadieniai nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaraus pirmadieniai 7 val. vak.

VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 meg FM
Tel. HEmlack 4-2413
7159 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, Ill.

Request Records -- PLOKŠTELES

Naujausios ir geriausios ilgo grojimo autentiškos lietuviškos plokštelės.

Nepasitenkinkit pakaitalais.

Reikalaukit Request firmos.

Kreipkitės į savo apylinkės krautuves, arba rašykite:

REQUEST RECORDS, Inc.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N.Y.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudę nuo ugnies ir automobilio pažeidimų.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street,
Chicago, Illinois 60642.
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

LAIKRODININKAS A. ŠERKŠNYS

Geriausios ir pigiausios laikrodžių taisymas ir pardavimas.
2557 W. 63rd St. RE 7-1776

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANCKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų remontas
5759 So. Western Avenue
Kampus 58th Street
Telefonas PROspect 8-9533

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas.
WA 5-9209 Chicago, Ill.

BANGA

TV — Radio — Stereo
Pardavimas ir taisymas
2740 W. 63rd Street
Tel. — 434-0421
P. Rudėnas — K. Šimulis

4 1/2% 5%

current dividend on investment bonus
4 1/2% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4 1/2% dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po 1/2% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 23, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antr., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

Karosijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs patalsymai.



BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

TAUPYKITE

MES MOKAME
4 1/2%
ANT VISŲ
SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų
sąžiningai patarnaujame
lietuviams.

Kiekviena
sąskaita
ligi
\$10.000
apdrausta
Federalės
valdžios
agentūroje

August Saldukas,
Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western PROsp. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais uždaryta.

meistriškumu, kad šypsnį, o gal ir riešutą galėtų išprašyti net iš chroniško pikčiurnos.

Padangių ežerai

Kaip karūnai brangakmeniai, taip kalnams — ežerai. Tur būt, mažai yra pasaulio gražesnių vaizdų, kaip mėlyna ežero akis, kurioje atsispindi majestotiškos viršūnės. Rocky Mountain tautinis parkas puošiasi daugybe tokių deimantinių ežerėlių. Vieni jų blykčioja, įsiglaudę žemesnėse tarpukalnių...

Alėliuja, kalnai!

Skirtis su kalnais sunku. Atsisveikini,



Jonas Kelečius Prie molberto
Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

ALKANI ŽMONĖS IR SCENINĖ ŠVIESA

Pirmoji J. Kelečiaus paroda Čiurlionio galerijoje
BERN. PRAPUOLENIS

Pats ryškiausias Jono Kelečiaus tapinių bruožas yra paveikslų plokštumas, lyg plakatinės braižybos disciplina būtų sąmoningai ar nejuocomis persunkus šių darbų techninį atlikimą. Ta plokštuma reiškiasi ir architektūrinėje peizažo tematikoje — tiltai, prieplaukos, miestų ir ūkių namai ir kalnuota gamta, kurioje struktūrinis elementas vis dėlto yra lengvai jaučiamas. Taipgi ir J. Kelečiaus koloritas išryškina šį statistinį elementą.

Adolfas Valeška parodos kataloge pristato dailininką kaip tapytoją - koloristą. Aš pats taip Kelečiaus neapibūdinau. Bet jei Cezaną, kuris buvo struktūrinis ir intelektualus, galima apibūdinti koloristu, tada,

žinoma, ir Kelečiui koloristo vardas tiktų.

Kelečiaus spalvos, kada jos yra ir monochromatinės, naudojasi kambarinių spalvų derinimo efektais. Jis neužtepa vienos rėžiančios spalvos šalia kitos, bet randa atspalvį, kuris išryškina pagrindinę tapinio nuotaiką. Taigi "Po sunkios dienos" matome violetinę, žalią ir auksinę spalvą visai ramiam santykiavime. Kitur, kaip "Paskutiniame posūky", miesto siužete spalvos beveik neužgriebiamos, nes to paveikslas pilką nuotaiką sukuria kompozicija — formų vienodumas. Panašiai yra "Patiltėje". Visą tapinui jėgą suteikia ne spalva, bet siužetas. Todėl ir mūsų publika, kuri ypač ieško grožio spalvose,

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENE

Didžiosios imperijos Azijoje kūrėjas

Džengiskano, mongolų klajoklių vado bei didžiosios imperijos Azijoje kūrėjo, gyvenimas rodomas filme "Genghis Khan". Šis mongolų karvedys, vardu Temudžinas (Temujin), jo tėvui, vienos giminės vadui, mirus, liko našlaičiu ir įpėdiniu, būdamas vos 13 metų, vyriausias iš vaikų. Nepaprasta ištvermė, drąsa ir išmintis jį sušpietė apie save ne tik savo giminę, bet ir kitas mongolų bei totorių kiltis, kurios jį paskelbė kanu (taip buvo vadinamas mongolų karalius). Gi po tuzino metų jam buvo duotas Džengiskano vardas, kuriuo jis ir yra žinomas istorijoje.

Filmas pastatytas nepaprastai puošniai. Tačiau, jei kas mėgintų įtikinti, kad šis pastatymas yra kažkas daugiau negu 12 šimtmečio laukinis barbarizmo slautėjimas, vargiai ar ką laimėtų.

Omar Sharif pagrindinėje — herojaus rolėje ir Stephen Boyd — jojo aršiausia priešo, išvys-

kurios meno vertinimo frazė dažnai yra išreiškiama "ach, kokios gražios spalvos", čia, šioje parodoje, to nesakys, bet vargu beartas ir lygiai vertų kitokių tapybos elementų.

Parodoje patys stipriausi tapiniai yra portretai. Juose menininko - aktorius teatrališkumas labai išryškėja. Ne vien dėl to, kad kartais Kelečiaus paveiksluos vaizduojami aktoriai bei veidų grimasose matyti didelė emocinė įtampa, bet ir dėl to, kad spalvose žėri ta sceninė žalsvos - mėlynos šviesos aureolė. Beveik visi jo žmonės alkani ir ieško kito žmogaus. Visi su vidine istorija. Išskyrus kelias išimtis, tokios nuotaikos portretų, kaip numeriai 15 ir 17, kaip "Rebeka" ir "Atsisveikinimas", kaip vienos senos ponios portretas, net miesto galerijose dažnai nematysi. Juose nieko dabartį ar tradiciją kompromituojančio nėra. Jie tik tokie, kokiuose J. Kelečius pajėgė išreikšti save ir tuo pačiu savo meno individualumą.

to tokį mįšusį rungtyniavimą, kad visas ekranas virsta griausmingomis kovos scenomis.

Vienas senas kiniečių priežodis: "Tautelės, kurios nekariamos kartu, niekad nesukuria imperijos" galėtų būti pritaikytas šiam tikslui. Džengiskanas yra pasiruošęs dovanoti savo varžovui visas jo niekšystes, jei tik jis atvestų savo žiauriai mongolų gaują bendram susivienijimui, kad sujungtomis jėgomis būtų galima sudaryti stiprų frontą prieš pačius galinčiausias Azijos armijas.

Tačiau jo prieša — Jamuga yra užsispyręs ir jo fantazijoje glūdi mongolų vado vietos troškimas ir vedybos su princese Bortei, kurią vaidina Francoise Dorleac su didesne atgaiva, nei paprastai suteikiama tokiai rolei.

Filme norima įtikinti žiūrovą, kad Džengiskanas buvo džentelmenas, mokslininkas ir karštas taikos siekėjas, nors jis ir naudojosi kruviniausią pasalų taktiką senovės tautelių kovose.

Veiksmas ritasi nuo plėšriųjų mongolų stovyklų kalnuose prie Pekingo miesto sienų ir vėl atgal į Persijos lygumas, kur įvyksta sprendžiamoji kova.

Sharif tinkamas aktorius sekti Džengiskano pėdomis. Boyd yra persisunkęs pykčiu bei rūstybe ir atrodo dirbtiniu karžygiu.

O geriausias filmo gabalėlis duotas už didžiosios Kinijos sienos. Dvejetas kiniečių garbingų vyrų, su įprastinėmis kasomis, storulis Robert Morley — Kinijos imperatoriaus rolėje ir James Mason, lieknas ir filosofuojantis, filmą pasuka komiškom pusėn. Tik suaugusiems.



MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami šia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kaldedoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PK 6-8998



Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atidara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT — MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ

STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių jėdų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffetą, aksomo, angliškių medžiagų paltams ir kostiumams sluntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atidara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

• Prof. dr. Antanas Ramūnas, Ottavos universiteto lyginamųjų pedagoginių mokslų centro direktorius, katedros vedėjas ir Lietuvių katalikų mokslo akademijos pedagoginės sekcijos pirminkas, parašė ir atidavė spaudai šiuos veikalus:

1. "Dialogas tarp Maskvos ir Romos". Parašyta prancūzų kalba.

2. "XX a. fizinio ugdymo sąjūdžiai". Parašyta anglų kalba.

3. "Fizinio ugdymo vieta pilnintiniame žmogaus ir žmonijos

Pristatome Visokių Rusių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIŲ MEDŽIAGĄ



CARR MOODY LUMBER CO

STANYS LITVINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą telkiamame nemokamai (tastinė atidara kasdien nuo 8 val. iki 6 val. vakaro ir šeštadi. diena iki 3 val. p. p.)

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers



Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258-59

... mes atrandame, kad Leopill's daugiau pagelbsti, negu kitos pilulės, kurias iki šiol vartojom...

Jau su virš

50 METŲ

Plačiai žinomos Leopill's reguluoja medžiagų apykaitos virškinimą ir vidurių užkietėjimą. Sveikatos ir patikimos iš augalų pagamintos padeda kepenims ir tulžiai normaliai veikti. 50 už \$1.00 arba 250 už \$4.00. Jeigu negaunate savo vaistinėje tai užsakykite K. S. JONAITIS, R. PH. 2735 W. 43rd St., CHICAGO, ILL., 60632.

LEOPILL'S

Garantuojame už gerą veikimą, jei nebūsite patenkinti sugrąžinsime pinigų. Gydytojų rekomenduojama.

Užsakymas
Aš norėčiau pamėginti Leopill's ir gėdu \$1.00 už 50 pilulių (arba \$4.00 už 250).

Vardas, pavardė
Miestas
Gatvė
Valstija

auklėjime". Parašyta anglų kalba.

4. "Eis sutemy į audrą". Parašyta lietuvių kalba.

Pirmąsias tris knygas leidžia Čitavos universitetas (The University of Ottawa Press), ket-

virtajā — Lietuvių katalikų mokslo akademija Romoje ir Rūtos leidykla Hamiltone. Ilustruoja dail. Telesforas Vals.

Be to, Ramūnas yra pasirašęs naujas sutartis su JAV ir Europos leidėjais.

Lietuviškos SVEIKINIMO kortelės

Specialus rinkinys:

10 kortelių \$2.00 arba 1 kortelė NEMOKAMAI su 10 kortelių užsakymu

APMOKAME PERSIUNTIMO IŠLAIDAS

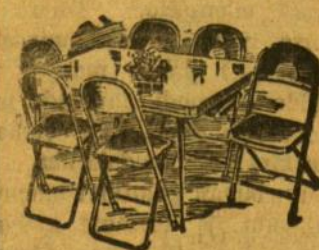
Prašome pridėti šį užsakymo lapelį su pinigais ar čekiu.

- | | |
|--|---|
| ☐ Specialiai 10 už \$2.00 | ☐ Vestuvių 25 ct. |
| ☐ Gimtadienio 35 ct. | ☐ Užsujautos 20 ct. |
| ☐ Gimtadienio 25 ct. | ☐ Padėkos 20 ct. |
| ☐ Vardadienio 35 ct. | ☐ Greit pasveikti 25 ct. |
| ☐ Vardadienio 25 ct. | |

SIŪSKITE:

J. & J. PHARMACY

2557 West 69th Street, Chicago, Illinois, 60629



Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

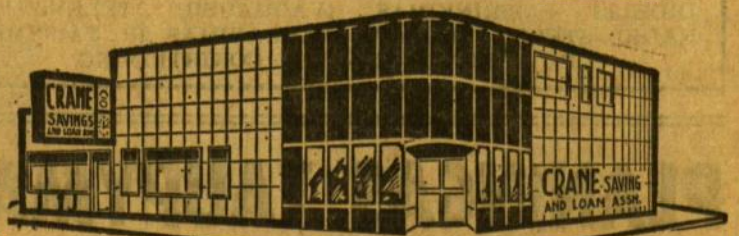
LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEEley 3-4711

Atidara pirmad. ir ketvir. 9-9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų



CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas



PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020



NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikataukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel išituks neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI SIŪ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBRALTAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY

MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams Street

Room 800

Telefonas CEntal 6-5206

STANDARD Safety...

ASSURED and INSURED!



Turtas
\$95,000,000.00

Rezervai
\$9,200,000.00

4 1/4% Current rate
per annum
4 Times a Year

All Savings In by the 15th
Earn from the 1st



HOURS:
Mon. Thurs. — 9 to 5
Tues. Fri. — 9 to 4
Sat. — 9 to 12
Wed. — Closed



STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Virginija 7-1140

Standard Federal Savings visų sutauptų saugumas yra užtikrintas mūsų pajėgais ir pastovaus įmonės vėdinimo ir apgalvoto veikimo... ir kiekviena sąskaita yra apdrausta Federal Savings and Loan Insurance Corporation, J.A. Valstybių valdžios agentūros. Norėdami saugaus taupymo ir aukštų pajamų, išmokamų keturis kartus į metus, pradėkit taupyti pas Standard Federal.

Chicagos apylinkėse pajėgiausias



Giedrė Žumbakienė

Zalia diena (emalis)

LAUKIAME TOKIO VIEŠO KONCERTO

J. ZILEVICIUS

Kai buvo šv. Kazimiero vienuolyne šią vasarą minimos, kai kurių seserų aukštinės vienuolyno gyvenimo sukaktys, iškilnių puošnumą ir grožį padidino 65 seserų choro giedojimas. Chorui vadovauja kompozitorius M. Bernardas, o vargonais palydi labai gabi vargonininkė sesuo Cecilija Marija. Kadangi toks lietuvių moterų choras yra vienintelis ne vien tik JAV, bet ir kituose pasaulio kraštuose, o taipgi pasiekęs tikro tobulumo bręžtiniam giedojime, todėl norisi kiek apie jį ir pakalbėti.

Šis choras dešimtmečiais yra auklėjamas ir tobulinamas kaip pagrindinis vienuolyno choras, susidedas iš didelio skaičiaus parinktų balsų, kurių tarpe netrūksta ir puikių solisčių. Savaimė aišku, jog toks choras yra neeilinis.

Choras gieda trimis ir keturiais balsais sunkius ir sudėtingus kūrinius, atlikdamas juos su tvirta intonacija, nepaprastu balsų išlyginimu, pavyzdingu susigiedojimu ir aukštas meniškas choro skambėjimas verčia pajusti drangę su choru nepaprastą grožį ir religinį giedančiųjų susikaupimą. Toks choro giliai religinės apimtios širdingų pergyvenimų plaukia iš širdžių gėlmės, tiesiai praeina į klausytojus. To tegali atsiekti tik tobulas vieningumas visų dalyvių choras. Tokios rūšies chorų ir didelės tautose yra labai labai maža.

Tenka apgailestauti, kad toks choras nėra lengvai prieinamas plačiosioms visuomenės masėms. Jis gieda tik vienuolyno, tik savutėje. Kaip būtų puiku, jei šis choras kartą metuose duotų viešą religinės muzikos koncertą, kurį galėtų girdėti visi, kas tik mėgsta šios rūšies muziką - giedojimą. Ypač tai būtų svarbu išgirsti mūsų jaunimui. Tai būtų visapusiškai naudinga: choro koncertas parodytų plačiajai visuomenei, kokius muzikinius turtus vienuolynas šiame chore yra sukaupęs, o taipgi pasidalytų atsiektais darbais su visuomene, taipgi drauge atskleistų religinės muzikos grožį, kurio mūsų plačioji visuomenė beveik nepažįsta, nes Lietuvoje tokių chorų nebuvo, o išsivijoje apie juos lig šiol nieko nežinojome.

Taip pat būtų labai naudinga, jei choras išleistų savo įgiedojimų plokštele, kurią galėtų kiekvienas to meno mėgėjas lengvai įsigyti. Panašių plokštelių yra išleidę keli

sišokdama palyde. Gaila tik, kad čia, o taip pat ir katedroje regėto-se iškilnėse vargonų registracija (orkestracija) europiečio ausį rėžė bažnyt. chorų pritarimuose. Europos bažnyčiose visada vartojama savotiškai skambantieji vargonų registrai, kurie sudaro iškilmingai ir rimtai skambančius tonus, vengiant mikštųjų ir panašių registrų, kurie skamba aštriai aukštais garsais, prasikišančiais iš choro ir nesijungiančiais su giesmininkais. Panašiai kaip Europoje, grojama šv. Patriko katedroje, New York'e, bet minėtose vietose Chicagoje vargonų registracijos buvo aštrios, klausai nemalonios, visą laiką vargonai skambėjo aštriais garsais. Visur čia buvo taikomasi prie dabartinės muzikos dvasios ir nuotikos. Reikia manyti, kad didelė dalis kaltės buvo pačiuose vargonuose, kurie dabar daug kur yra elektrinio tipo. Jų garsai dažnai "neįlampa" prie žmogaus balso. Bet seserų kazimieriečių vienuolyno atveju čia negalima kaltinti sesers, palydėtojos vargonais. Čia tikrai buvo klausytojų širdyse meno šventė, klausantis taip gabiai sesers M. Bernardos ilgą darbą parengto choro. Ir jai ir chorui už tą puikią muzikos valandą tebūna nuosirdi padėka.

Migdomieji vaistai

Rašytojas Hermanas Sudermanas kartą susitiko kurorte vokiečių žinomąjį chirurgą Fišerį.

— Esu laimingas, — tarė Sudermanas, — kad galiu padėkoti tam-tai už nepaprastą migdomąjį vaistą. Užtenka tik padėti jį ant staliuko prie lovos, ir miegas iš karto apima mane.

— Nuostabus sutapimas, — atsakė Fišeris. — Kai aš neužmiegu, tai pasiimu kurią nors tamtos parašytąją knygą, pasidedu ant staliuko prie lovos ir tuojau pat užmiegu.

VALYMAS

KILIMAI, APMUŠTI BALDAI valomi. Kambariai plaunami ir dažomi.
J. RUDIS
Tel. Cliffside 4-1050

SOVIETŲ KRIMINALINIS ROMANAS

LEONAS GALINIS

Sovietų Sąjungoje kriminalinis romanas nelabai buvo madingas, nes visada partija liepė rašyti apie komjaunimo žygdarbius, traktoristo meilę arba nuostabių polėkių žemės ūkio srityje. Jeigu romanas buvo ne apie statybą, pralenkiančią Vakarų, ne apie "nuostabių komunistinių horizontus", toks romanas ir negalėjo pasirodyti. Tačiau pastaruoju metu ten jau pradeda spausdinti ir kriminaliniai romanai, kurių vienas — "Petrovka 38" pasirodė ir anglų kalba. Šį Julian Semionov romaną į anglų kalbą išvertė Michael Scammel. Romanas yra, palyginti, ne per didelės apimties, 205 puslapiai, tačiau, kaip amerikiečiai plunksnos žmonės teigia, įdomu pats faktas, kad ir Sovietų Sąjungoje gali būti nusikaltimų, kad jie patys vis dėlto prisipažįsta, nes "Petrovka 38" yra adresas, kur įsikūrę sovietiniai kriminaliniams nusikaltėliams gaudyti detektyvai.

Dailės čekistai ir banditas vlasovininkas

Romane aprašoma, kaip 1962 m. Maskvoje plėšikai apiplėšinėjo gyventojus. Ir tada trys tos centrinės įstaigos detektyvai, labai išmintingai veikdami, pagavo plėšikus, kurių vadas buvo Vlasovo armijos karys, niekšas. Antrojo pasaulinio karo metu kovojęs prieš komunistinę Rusiją. Ir, žinoma, tie šaukūs trys sekliai jį sugauna. Ogi ta plėšikų gauja vos nenužudė pasaulinio garso smuikininko ir taip pat pasaulinio masto gydytojo, kuriuos išgelbėjo sekliai paskutinę minutę. Kaip amerikietis kritikas Feifer "Book Week" leidinyje rašo, romano turinys yra banalus ir nuobodus, veiksmas lėtas. Nenatūralūs dialogai, mediniai charakteriai ir kiti panašūs trūkumai daro romaną labai nekokių. Viskas yra parengta iš anksto. Kriminalistai yra labai blogi žmonės, policijos sekliai labai puikūs. Iš viso romane Sovietų Sąjungos detektyvai yra geriausi pasaulyje, nes jie inteligentiški, žmoniški, išmintingi, sąmojingi, skrupulingai teisingi, besnaudoją pasukčiausiais technikos išradimais, tuos Vlasovo armijos plėšikus gaudant. Detektyvai mėgsta poeziją, lanko koncertus ir naudoja Stanislavskio metodus, tardydami suimtuosius.

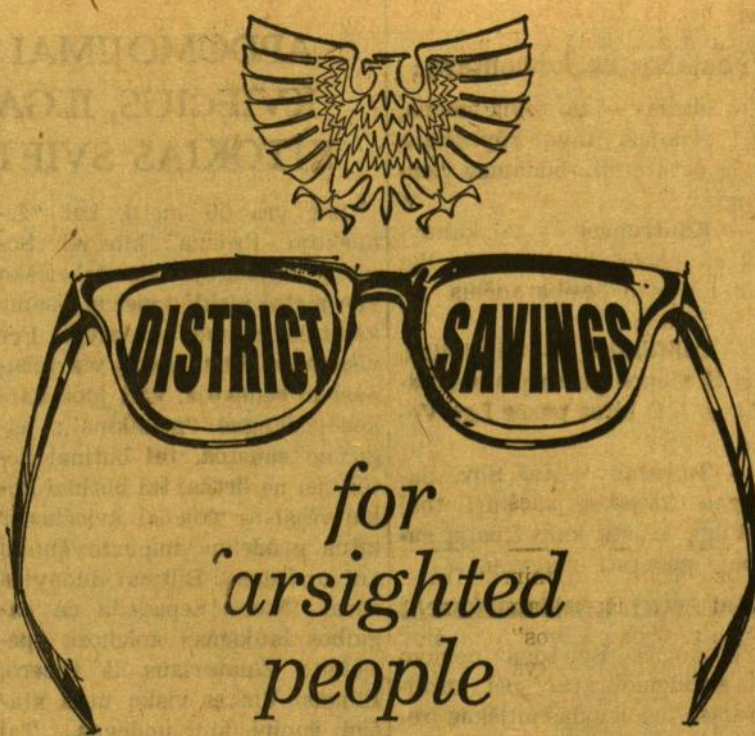
Kam reikalingas vertimas?

Amerikietis kritikas todėl stato klausimą: "Kam reikėjo vargti, verčiant šiuos vaikiškus?" Ir toliau pats atsako, kad iš kitos pusės, palyginti su kitais kriminaliniais romanais, kurių pusę tuzino jam tekę skaityti prieš penkerius metus, tai jau beveik klasiko darbas —

taip pat nieko nėra apie komunizmo statybą.

Iš kitos pusės, toks romanas atskleidžia amerikiečiams, kad jau taip gerai nėra ir Sovietų Sąjungoje, kad ir ten yra plėšimų, nes romanams medžiaga daugiausia atrodo imama iš tikrųjų bylų. Tokie romanai, kokių

nebuvo prieš keletą metų, rodo, kad ir seksas ten vaidina tam tikrą vaidmenį, kad klesti kyšininkavimas, virtęs būtina Sovietų Sąjungos gyvenimo dalimi, o girtuokliavimas yra kasdieninis reiškinys. Aplamai, yra toks akivaizdus anų kriminalinių romanų primitivumas, kad net ir ten vaizduojami kriminaliniai nusikaltimai, nepaisant jų didumo, yra labai primityvūs. Gi jiems medžiaga dažniausiai imama iš tikrųjų policinių ir teis-



SANTAUPOS

Žmonės, kurie planuoja ateitį, paprastai turi vieną bendrą dalyką — santaupų sąskaitą. Sutaupyti pinigai yra tikri pinigai. Sekantį mėnesį, ar po 5 metų, kai reikės jie bus čia. Santaupų sąskaita gali pagerinti jūsų gyvenimą — naujas automobilis — naujas namas — ar kelionės. Planuodami ateitį, padėkite savo pinigus į saugią vietą — DISTRICT SAVINGS.



MAŽESNI MEN. MORGICIAUS MOKEJIMAI

Jei jūs turit 5 metų, ar net senesni, morgičių, galimas daiktas, jūs galėsit jį perfiksnuoti District Savings. Yra galimybė sumažinti procentą ir padidinti paskolos metų skaičių, taip, kad jūsų mėnesiniai mokėjimai žymiai sumažėtų. Norėdami informaciją paskambinkit Jack Joyee, j mūsų paskolos departamentą, telef. 254-0104. Mes taip pat duodame namų remonto paskolas nuo \$300.00 iki \$5,000.00 5 metų išsimokėjimui. Detalių skamb. j mūsų paskolos departamentą.



"where people make the difference"

DISTRICT SAVINGS

3430 South Halsted ■ Chicago 60608 ■ Phone 254-0104

A. J. Aukers, PRESIDENT

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

DRAUGAS, šeštadienis, 1965 m. spalio mėn. 2 d.

7

minių šaltinių. Baigdamas kny- Be abejo, jie ir išmokyti, jei tai tos "Petrovka 38" recenzentas jems laisvai leistų kompartija, sako, kad Sovietų Sąjungos kriminalinių romanų rašytojai dar labai daug ko turi pasimokyti.



CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)

Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446



PIRKITE DABAR TIESIOG NUO M. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO

1911 West 111th Street

Pidžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — Cedarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

Petkus

TEVAS IR SŪN
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. Grovehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero. Townhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS



TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue

Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų

2442 West

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

IR SPYGLIAI ĮSIGIS LAUREATŲ

Apdovanojami muzikai ir visokie menininkai, rašą, giedą, piešią ir spausdiną, tik vargšai Spygliai neturėjo progos pasigirti jokiais laureatais, lyg jau humoras, taip sakant, būtų kenksmingas, kad ir neprisidėtų prie mūsų vargšų tremtinių gyvenimo lygio. Lyg Spygliai būtų tie, kurie mūsų tremties kelią trumpina ir neskelbia posmų apie tremtinį, kuris, anot Gustaičio, "vis veržės į Vilnių, Gedimino pilį ir padėjo galvą už automobilį".

Mūsų tautietis, nenorėdamas šios Spyglių diskriminacijos, premijon paskyrė 113 dolerių. Kodėl tokia suma, tai mes ne-



žinome, bet jis sako, kad nereikia žiūrėti, jog suma baigia si velnio tuziną, reikia tikėti, kad ši premija bus užteikta ir ji bus kasmet. Ne taip, kaip kokia ten Lietuvių Enciklopedijos premija, kuri atsirado per naktį ir vėl dinga, nė ženklo nepalikdama. Dabar mūsų premija bus amžina, gal ir ne visai jau taip amžina, bet tol, kol mecenatas bus stiprus. Rašytojų d-jos premija užkliuvo, nepaisant, kad Lietuvių fondas iš procentėlių penkšmintinę trinkelėjo. Todėl, kad nesumažėtų laureatų skaičius, mes džiaugiamės galėsiu nors spygliškais laureatais mūsų visuomenę pradiuginti. Premijuos ką nors iš prozinų, poetinių ir kitokių rimtų aptarimų, tilpusių šiame garbingame, mūsų visų žygdarbius registruojančiame, lape.

Va, santariečiai ilgai svarstė, ar reikia kokių ten premijų, gi H. Radauskas, net supykęs, "Metmenyse" išpylė, jog tokios premijos niekai. Gal ir niekai, bet matyt jis dolerius pripažino, kad jie šiek tiek verti, tai juos ir priėmė, gi pačiai drau-



Ir šis žmogus reikia premijuoti, nes jis rašo čekius sąskaitom apmokėti.

gijai tai spirtelėjo, kaip niekam vertusiai. Matyt to spirtelėjimo bijo ir dabartinė Rašytojų d-jos valdyba. Nobelui nespyrė, bet pinigų nepriėmė šimtinis Nobelio laureatas Sartre. Tai gi, jis parodė, kad pinigų nereikia, tačiau kai nuvyko į Vilnių, tai, burlioko barščiu apsauginas, šoko garbinti komunos, kuri pabaltiečiam neria skūra, kad būtų į burlioko batą sukišta laisva literatūra. Akivaizdoje tokių atsitikimų, Spygliai mano,

ti, kad kas nors jas gerai padalintų, tur būt, nebuvo tokio nelaimingo atsitikimo nuo spaudos draudimo laikų, o gal net ir nuo to laiko, kai žmogus išmoko rašinėti. Vieniems vienas nepatiko, kitus ten kokios moterys nurungė, tretiems Italijos vaizdai uždengė horizontus ir Parnasą, o dar kitiems masė losangeliškių laureatų užgožė visus į garbę ir į dolerius kelius. Todėl Spygliai ir mano, kad jų laureatai visai nesupyks ir nekariaus, nors kova, kaip sakoma, pagyvina mūsų visą pasaulį, ir tada atsiranda baisybė kovotojų už teisybę. Kaip žinome, Spygliai dar niekada ir niekur nesutiko tokio, kuris kovotų už neteisybę. Visi vis už tą nelaimingą tiesą kaunasi, gi Spygliai sako, kad jie jau kartais iškelia kardu ir už neteisybę. Pavyzdžiui teigti, kad senmergės ir senberniai vaikų auklyboje negali nieko nusimanyti, yra aiški kova už netiesą, nes matome praktikoj į vaikų globinėjimą ir auklybą veržiasi masės viengungiaujančių. Taigi, už tokius kilnius mūsų prisipažinimus, tikimės, kad niekas nesipiktins mecenatu, kuris pinigą skiria ne kokiems ten dideliems žygiams įamžinti, bet spygliškiam darbui paremti. Juk jei jau patriotiškai valgymai, kaip kugelis su dešrom, dažnai būna spaudoj minimi ir atžymimi, kaip vertybės tautos kovoje už laisvę, tai ką čia jau apie Spyglius bekalbėti, kurie



Dažnai kai užlipi į pasisekimo kalną, pritrūksti jėgų tuo pasisekimu džiaugtis.

žmogui padeda tas vertybes suvirškinti, nes pagal daktarus linksmybė padeda virškinimo sistamai.

Žodžiu, laukime metų pabaigos, kada galėsime iškilmingai paskelbti, kokie ten nenaudėliai pasilėmė to mūsų dyglininkų generacijai lėšų negailinčio mecenato dolerius. Iki to laiko kviečiami visi rašyti, nors premijos bus skiriamos ir už tai, kas jau spygliuose buvo ligi šiol. Visokių šiais laikais yra generacijų, muštų ir nemuštų, visi pilni norų vaidinti ir deklaruoti visokias generacijas, gi mes džiaugiamės, kad galime vadintis Spyglininkų generacija, kurią jungia ne metai, bet žodis, sakiny, nes pavyzdžiui, Alus, iš kito galo skaitant, išeina Sula. Džiaugdamiesi tom premijom ir skelbiame Balio Pavabalo žodį:

Kas iš to, kad išmokau aš rašto. Argi gali jis būt realus, Jei naskaičius nuo atbulo

Vyt. Meškauskas "Dirvos" rugsėjo 24 d. laidoj konstatuoja lietuviško vaisingumo padarytus nuostolius:

"Algirdą ir Oną Greimus priėmusių ir vaišinius draugų garbei reikia pastebėti, kad jie taip gerai, tikrai lietuviškai, ėjo tas savo pareigas, kad jų svečias tikrai neturėjo laiko per paskutines tris savaites pasekti paskutinius įvykius ir pasirušti paskaitai. Kai kurių jo suminėty įvykių užkulisinės priežastys nebuvo visai patikimos, o kai kurios net netikslios".

Pastabos be komentarų

— Idealas — tai tokia žmona, kuri sielojasi tavo rūpėščiais, kurių neturėtum, būdamas viengungis.

— Kantrumas — tai kaimynas už sienos, kuris visada ligi galo išklauso besibarančius vyrą ir žmoną.

— California — tai steitas, kurį iš vienos pusės plauna Pacifikas, o iš kitos pusės Las Vegas.

— Talentas — tai Sov. Sąjungos kompartija, kuri tokį turtinę kraštą kaip Rusiją sugebėjo paversti ubagynu.

VISPUSIŠKI KOMPLIMENTAI

"Iš esmės Smetona nebuvo nei antidemokratas, nei antiliberalas, nei juodašimtiškas reakcionierius, ypač ligi 1926 m."

"Ypač jo negalima laikyti nei rasistu, nei fašistu. Tačiau praktiškai jo valdymo metai buvo ne tik visokių politinių laisvų suvaržymo, cenzūros ir kvalio visuomeninio dirigavimo metai, bet pasižymėjo kartais nesuvaržytu konservatyvizmu ir net juodašimtiškumu".

Vincas Trumpa, "Metmenys", nr. 9



Šie vyrai nesupranta, kam reikia madų demonstravimų salėse, nes įvairių drabužių ir įvairių demonstruotojų galima prisilaužinėti gatvėse.

*

"Nepaprastai išpūstas Lietuvių rašytojų d-jos narių skaičius, literatūriniai konkursai ir premijos, kurias dažnai dalina juri komisijos, sudarytos iš "savų žmonių" ir "literatūrą studijavusių" poniūčių, irgi neprideda prie tremties literatūros klestėjimo".

Henrikas Radauskas, priėmęs Lietuvių rašytojų d-jos juri skirtą premiją 1955 m.

*

"Mūsų laikais mergaitės jau nebelaikia princo ant balto arklio arba piršlių. Dabar ir pagyvenusi moteris ir net senyva, norėdama ištekti, lengvai randa sau jaunikį".

"Tėviškes Aidai"

*

— Labiausiai mėgstami dail. Petravičiaus objektai yra jaučiai ir moterys.

K. Keblys

*

— Gazai - dujos tinka pečiui, o ne tavo kūnui.

Dr. J. Adomavičius



Nuolat "Tiesos" ir kompartijos raginamas tautietis Lietuvoje, verčia vąga, kad kviečių vis daugiau būtų.

APDŪMOJIMAI APIE TAIFŪNUS, KVIEČIUS, ILGAS PRAKALBAS IR KITOKIAS SVIETIŠKAS NELAIMES

Jau yra 50 metų, kai "žemiškojo Rojaus" kūrėjai Sovietų Sąjungoje vis tebeieško kas metai pirkti kviečių visame kapitalistiniame pasaulyje. Per visą pusę šimto metų vis teisinasi ir bėdavoja, kad juos kažkodėl dangus "nelaikina": jei gu ne sausros, tai būtinai lietūs, jei ne lietūs, tai būtinai kokie vėjai ar vėjeliai kviečius ir kitus grūdėlius nupūsto šuniui ant uodegos... Būtinai duonytės nėra... Nieko nepadaėdė nė pagalbos šauksmas kolchozų specialisto Zalatoriaus iš Cicero, Illinois. Viskas viską neša stachiai šuniui ant uodegos... Tai nors mes pasižvalgykime, kas gi ten dedas?

Pas mus Amerike net pilni "garbičiai" tos duonos primesti. Bet juk ir šioje šalyje turime visokių nelaimių. Štai šios mėsos vasaros pabaigoje Union Pier vasarvietėje bendruomenininkai švietui rodė filmus apie lietuviškus - rusiškus kolchozus ir kitokias prašmatnybes. Ne tik filmus rodė, bet V. Simkus ir ilgiausias prakalbas sakė. Po dviejų valandų pasiklausymo visi aiškiai sužinojo, kad Lietuva yra bolševikų pavergta. Visi pamatė, kad tai ir buvo filmas ir pradėjo skirstytis į savo vasarąjio trobeles. Bet tuo visos nelaimės nesibaigė. Kažkoks tūlas korespondentas parašė spaudoje, jog susirinkusi publika kruvinomis ašaromis raudavo iš gailėsčių, jog jau nebeturėjo laiko kokią porą valandų tamsioje kalbėti J. Vaičiūnas. Tai pasigavo kažkur šešėlyje slypėjęs "Naujienų" kores-

MODERNUS OŽIŲ SUSITIKIMAS

Du ožių kilniausiu ant liepto siauriausio per upę šlapiausia, vėl susitinka.

Ragai net dangų remia, barzdų šilkai nukarę lig pat žemės, nors akys primerktos, bet žvilgsniai smailiausi, sakyktum byloja: — Firmyn į kovą narsiausia! Ne! Nepasitraukiau!

Staiga mintis jų veiduos sušvinta:

— Ne be tie gi laikai, seniai jau užmigo kovų milžinai, o ir šiaip sau žmonės, nebe velniai, kaip kitados, — o angelų švelniausi sparnai — sulenk ar nelenk — ir dėk prie žaidos.

Ant kelių knibės pirmasai prabyla:

— Aš būc ne aš, jei patyręs, kad draugas mano brangiausias keliauja prie tiklo kilniausio, o aš trukdysiu, ant liepto kvailai užsispyręs!

Antrasai sujaudintas atsako: — Nevertas būčiau savęs ir aš ir kilnios ožių giminės vardo, dievaž, jei nepagerbčiau tavęs, drauguži, tu mano meliausias.

Abu ima trauktis — ir vėl...

pondentas Kvaraciejus, nuobažnai užginčydamas, jog anas korespondentas rašė gryną netiesą... Esą, niekas daugiau nenorėjęs klausytis nei J. Vaičiūno, nei kurio nors kito prakalbininko kilometrinių prakalbų, girėdi, ir šitoji visiems nusibodusi iki kaklo. Ne, ne, ne daugiau prakalbų. Atrodo, kad ir pats Kvaraciejus tą vakarą paėmė nemažą kiekį aspirino. Taigi, spaudoje kilo nemažas triukšmelis dėl tų prakalbų. Atrodė jau, kad dėl to gali kilti badai ir marai. Vienok dėl tos nelaimės kitą dieną krautuvėse duonos nebuvo mažiau. Vis tiek kepejai turėjo pusę nusivežti atgal ir paaukoti Alvudo girai daryti.

Vieni dabar rengia lapkričio žygį į Jungtines Tautas New Yorke, o M. Gudelis ima ir tuo žygiu netiki... Ir dargi pinigus jaunikiams nenori taip lengvai atiduoti. O ar nuo to sumažėjo duonos Chicagoje arba New Yorke? Ne. Eilėje stovėti nereikia.

Kažkokiai organizacijai lietus sugadino pikniką aną sekmadienį, ale galima sakyti — totališkai sugadino, bet vis tiek kitą dieną prie duonos eilėje stovėti nereikėjo. Čia žmona paėmė divorsą, ten vėl vyras žmoną apkulė — vis tiek eilėje prie duonos stovėti nereikia...

Ten vėl Azijoje susipešė ubagai. Ale taip susipešė, kad tarbos sudulkėjo, pasaitai nutrūko, vario sakšiai nuo diržų išlaktė... Tokių ubagų peštynių tik kitkart galėjai matyti žemaičių Kalvarijos didžiuosiuose ataiduose. O kviečių ir duonos Amerikoje vis tiek nepritrūko.

Nežiūrint tų totališkų mūsuo- se blėdžių, atsitinka dar ir kitokių nelaimių. Ypač paskutiniu metu taifūnai krenta kaip grybai iš dangaus. Vienas už kitą smarkesni, siaubingesni, baisesni. Jau seniai ir abecėlėje raidžių pritrūko jų vardams atžymėti. Nespėjo tik Mississippi potvyniai atslūgti, tuojau pakilo taifūnas Betsy, nusiaubė visą Floridą, Orleaną ir kitus kraštus. Kito vardo taifūnai drasko Illinois, Michiganą, Indianą... Sunaikinta milijonai akv kviečių, nupūsta nuo žemės paviršiaus miestai ir miesteliai. Bilijonų bilijonai nuostolių, o tų kviečių kaip nėra kur dėti, taip nėra kur dėti. Galima apdalyti ir visus bolševikinius ubagus...

Todėl spyglininkai savo sąskrydyje ir nutarė, kad Lietuvoje ir visoje visąjunginėje

Spyglininkai guodžiasi

— Velnio prokuroras rašo: "Ižymus velniškų reikalų specialistas parašė viename lietuviškame laikraštyje straipsnį apie velnio advokatus. Jis nurodo, kad Romoje — Vatikane esąs toks aukštas pareigūnas - dvasiškis, kuris neoficialiai vadinamas velnio advokatu ir seka, ar kas nors nebendradarbiavo su velniu. Ypačiai tas, kurio vardas siūlomas į šventuosius. Autorius taip sužavėtas tokiu velnio advokato darbu, kad siūlo lietuviams padidinti velnio advokatų etatus. Čia aš norėčiau klausti patarimo, ar verta didinti tuos etatus? Juk gi turime net du lietuviškus laikraščius, kurie spausdina tokių velnio advokato užrašus ir samprotavimus.

Tiesa, tie abu advokatai neatstovauja visų velnių, bet tik raudonuosius velnius. Ir jų metodai kiek kitoki. Jie neieško tų, kurie bendradarbiauja su raudonuoju velniu, jie tik bara tuos, kurie raudonajam velniui kenkia. Taigi turime raudonojo velnio advokatų. Atrodo, kad ne didinti, bet mažinti juos reikėtų.

BOSTONE NEBAISIOS - SAUSROS

Bostono lietuviai skautai šitaip pasigarsino: "Mūsų menininkų išpuosloje salėje rasite šampano oazę ir lietuviško krupnko barą", o visą vasarą buvo kalbama, kad ten labai sausa.

TIKRA DRAUGYSTĖ

Apie poetą Skabeiką "Dirvoje" rašydamas Br. Raila taip išsitaria:

"Sarkazmo pilnomis akimis jis tave nuleisdavo nuo galvos ligi kojų, ir būdavo taip nejuoku, kad beveik norėdavai čia pat dėl kompanijos pasidaryti lignoniu".

*

— Lietuvės motinos skundžiasi, kad vaikai nevalgo, tačiau aš niekur neradau paauglių, nemokančių valgyti; gi nemokančių lietuviškai — gana daug.

Dr. P. Kisielius



Amerikoje iš lovos meta laikrodį, o sovietijoje botagas.

ubagystėje dėl kviečių stokos ir trūkumo kasdieninės duonos kalti ne lietūs, sausros ar viesuliai, bet pati mieloji komuna. Pats didžiausias ir siaubingiausias taifūnas — yra kompartija. Tat ir kolchozų specas Zalatorius apie tai turėtų "Vie nybėje" iš naujo apdūmoti.

Tik šitie visokio vardo taifūnai aplenkia Chicagos Market parką, Braiton parką, Briėportą, na, ir Cicero. Kažin kodėl? Gal todėl, kad čia yra daugiausia karčiamų. Mat, bijo, kad kur įsisukęs į karčiamą gali nustoti "kvapo" ir užgaišti su savo blėdėmis... Matyt, kad sovietijoje nė karčiamos nieko nepadedą prieš nedoras negandas...

John Plurpelė

— Simukas Dagiliukas rašo: O politika virsta į nulį, Visa aukštyn kojom guli. Vakar balta, šiandien juoda, Verda pagal tarptautinio (su- skilusio) komunizmo puodą.

— Pūroniškis atsiuntė šią prakalbą:

Millijono amerikiečių gyslose, lietuviškas kraujas teka, šimtas tūkstančių dar lietuviškai šneka. Penkiasdešimt tūkstančių pusiau amerikonų, skaityti ir rašyti lietuviškai dar moka, bet pusė iš jų jau galvoja — kovoti dėl išlikimo neapsimoka. Visų klubų ir klubelių narius sudėjus į krūvą, LB skaičiumi prašoka, nors tik keturi tūkstančiai solidarumą — tesusimoka. Šimtai auksaburnių — auksaplunksnių

moka gražiai kalbėti - rašyti ir iš tautiečių pinigų prašyti, bet jų aukotojų sąrašuose kaip ir nematyti. Graboriai gražiai jų pavardes uždarys, nes jų vaikai Mac-Karčiais ar Mac-Kardžiais pasivadin.

Gi ariai per amžius Patriką su žaliu doblu minės, nors jų gyslose lietuvių kraujas tekės.

— o —

"Kiaulė jau tokis prijaukintas žvėris, su baisiu polinkiu veistis ir užtvindyti žemę. Kiaulė, kiek mums žinoma, visiškai abejinga poemoms ir dailyrraščiui".

Marius Katiliškis

*

"Žinoma, sėdint kur nors Los Angeles palmių pavėsyje ar Hartforde prie Atlanto, lengva žvanginti kardais".

Henrikas Zemelis

*

Niekas manęs neįtikins, kad aštuoni mokytojai geriau išmokins negu vienas.

Dr. Z. Danilevičius

SPAUDOS APŽIURINĖJIMAS

Alf. Nakas "Naujienose rašo: "Premijos menininkams, premijos ansambliams, premijos knygų leidėjams, premijos ponutėms už geriausias kartūno sukeles, premijos vaikams už akordeonu pagrotą valsa. Premijos, premijos, premijos. Visa tai labai gerai. Teikia entuziazmo, ugdo, skatina, auklėja. Bet kur gi, ponai visuomeninio gyvenimo vairuotojai, premijos spaudos bendradarbiams, publicistams, žurnalistams, korespondentams, nesvarbu, kaip juos bevardintume?"

Bet dabar pradžia padaryta. Spyglininkai irgi žurnalistai, jie gaus premijų, o nuo jų pradėdama todėl, kad kaip rašyt. A. Vaičiulaitis sako — "žemėje sunku būti linksmam", o Spygliai tą sunkumą mažina.



Ir čia dviguba veikla, per vieną langelį vyras į krauna pinigus, o per kitą žmona jau išiminėja.

Nuoširdus brolis

Negaliu nusiskusti, turiu gerą brolių, kada jam ką nors reikia pateisinti ar padaryti, visuomet prisimena mane. Taipgi gerai prisimena mano gimtadienį, vardines ir per didžiulias šventes visuomet su visa šeima ateina manęs pasveikinti. Kaip ir daugelis iš mūsų turi ir silpnų, kada man ko nors reikia, dažniausia užmiršta arba neturi laiko bei progos. Jis savo vardines bei gimtadienį švenčia restorane ir kad tui koki to

